

Bruxelles, den 1.6.2018
COM(2018) 385 final

2018/0209 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

**om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af
forordning (EU) nr. 1293/2013**

(EØS-relevant tekst)

{SEC(2018) 275 final} - {SWD(2018) 292 final} - {SWD(2018) 293 final}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

Dette forslag forudsættes anvendt fra den 1. januar 2021 og forelægges for 27 medlemsstater i overensstemmelse med den meddelelse, som Det Europæiske Råd modtog den 29. marts 2017 fra Det Forenede Kongerige om dets beslutning om at udtræde af Den Europæiske Union og Euratom i henhold til artikel 50 i traktaten om Den Europæiske Union.

• Begrundelse og formål

Miljø- og klimaproblemer påvirker EU-borgernes sundhed og livskvalitet samt naturressourcernes tilstand og tilgængelighed, hvilket medfører sociale og økonomiske omkostninger. Omstillingen til en cirkulær lavemissionsøkonomi er et projekt om økonomisk modernisering for Europa og en prioritet for Juncker-Kommissionen. Omstillingen til en moderne, ren og mere cirkulær økonomi forudsætter en betydelig omlægning af investeringer i nye infrastrukturer, nye teknologier, nye forretningsmodeller og nye former for produktion og forbrug af alle former for varer og tjenester, herunder fødevarer og naturressourcer. EU er en af verdens førende, når det drejer sig om miljøbeskyttelse og klimainsats. I løbet af de seneste 40 år har Unionen iværksat en lang række miljøpolitikker, -fonde og -værktøjer, som har udmøntet sig i nogle af de mest moderne standarder i verden. EU ønsker at bevare og styrke denne position.

Et godt liv i en ressourcebegrænset verden er både en nødvendighed og en prioritet. LIFE spiller en rolle som katalysator for omstillingen af Unionen til en ren, cirkulær, energieffektiv og klimaresistent lavemissionsøkonomi. LIFE bevarer, beskytter og forbedrer miljøkvaliteten, beskytter folkesundheden og tilstræber en fornuftig og rationel udnyttelse af naturressourcerne med sin målrettede støtte til politikker og markedsudnyttelsestiltag.

LIFE bidrager endvidere til Unionens forpligtelser i henhold til Parisaftalen om klimaændringer, energiunionen, 2030-rammen for klima- og energipolitikken samt de langsigtede dekarboniseringsmålsætninger. Det er også i tråd med Unionens ambition om at blive førende i verden inden for vedvarende energi.

Som fremhævet i meddelelsen "Næste skridt hen imod en bæredygtig europæisk fremtid" udgør 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og de 17 mål for bæredygtig udvikling en vigtig vejledende ramme for alle EU-politikker og skal som sådan mainstreames via den fremtidige flerårige finansielle ramme.

Selv om aktiviteterne inden for rammerne af LIFE-programmet for 2014-2020¹ har fokus på praktiske løsninger af visse problemer, virker programmet primært som katalysator, dvs. støtte til foranstaltninger i lille målestok, hvis formål er at starte, udvide eller sætte skub i bæredygtig produktions-, distributions- og forbrugspraksis og beskyttelse af naturkapital ved at:

- fremme udvikling og udveksling af bedste praksis og viden
- opbygge kapacitet og fremskynde gennemførelsen af miljø- og klimalovgivning og miljø- og klimapolitikker samt lette omstillingen til ren energi
- hjælpe interessenter, der i lille målestok tester teknologier og løsninger, og

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1293/2013 af 11. december 2013 om oprettelse af et program for miljø- og klimainsatsen (Life) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 614/2007 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 185).

– mobilisere finansiering fra andre kilder.

Denne tilgang bør videreføres inden for rammerne af den flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027.

Integrering af klimaindsatsen i alle den næste flerårige finansielle rammes instrumenter vil øge de disponible midler til den nødvendige innovation, sociale tilpasning og styrkelse af virksomheders, arbejdstageres og borgeres stilling med henblik på at udvikle de kapaciteter og færdigheder for derigennem at bidrage til at imødegå klimaændringer. LIFE-programmet vil bidrage til innovation i lille målestok ved at hjælpe borgerne med deres klimaindsats og af hensyn til deres lokalsamfund.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

LIFE-programmet er som den eneste EU-fond udelukkende rettet mod miljø- og klimamål. Med sit relativt beskedne budget er det målrettet en niche mellem de EU-programmer, som støtter forskning og innovation, på den ene side og de EU-programmer, som finansierer ibrugtagning i stor målestok, på den anden side. Programmet slår således bro mellem udvikling af ny viden og dens udbredelse.

På EU-plan finansieres store investeringer i miljø- og klimaindsats primært af de større støtteprogrammer, hvor miljø- og klimamålene integreres i målsætningerne (mainstreaming), herunder fondene for regional udvikling, fondene for landbruget og udvikling af landdistrikterne, hav- og fiskerifondene, forsknings- og innovationsprogrammet, Horisont Europa og Connecting Europe-faciliteten såvel som udenrigspolitiske instrumenter og Unionens finansielle instrumenter. LIFE's virkninger er derimod indirekte, idet programmet fungerer som katalysator for foranstaltninger i lille målestok, hvis formål er at starte, udvide eller sætte skub i bæredygtig produktions-, distributions- og forbrugspraksis samt forbedre miljøkvaliteten og bidrage til at opfylde Unionens klimamålsætninger.

Der tilstræbes synergi mellem de tilskud, som finansieres via LIFE og andre EU-programmer (f.eks. demonstrationsprojekter under Horisont Europa), eftersom programmerne har indbyrdes forbundne aktiviteter, skønt de har særskilte mål og er af forskellig størrelse og art. Horisont Europa vil bidrage til at imødegå miljømæssige udfordringer og EU-prioriteter gennem forsknings- og innovationsaktiviteter – med afsæt i den strategiske planlægningsproces – navnlig i forbindelse med særlige "klynger". Som hovedregel omfatter Horisont Europa aktiviteter til støtte for udvikling, demonstration og markedsudnyttelse af innovative løsninger med en tværnational dimension, som er nyskabende for Unionen og har et potentiale for at blive udbredt i Unionen. De traditionelle LIFE-projekters rolle som katalysator vil bestå i at udvikle, afprøve eller demonstrere egnede teknologier eller metoder til gennemførelse af Unionens miljø- og klimapolitik i praksis i specifikke sammenhænge, som efterfølgende kan ibrugtages i stor skala finansieret af andre kilder. InvestEU's potentiale kan anvendes til finansiering af strategiske naturprojekter og integrerede projekter og til støtte for udnyttelsen af programmet.

På visse områder (f.eks. natur og biodiversitet, herunder havets økosystemer) spiller LIFE-programmet en unik og afgørende rolle. Der er især konstateret synergier og komplementaritet med programmer for udvikling af landdistrikterne, men også eksempelvis mellem projekter om tilpasning til klimaændringer og risikostyring i forbindelse med katastrofer. Disse synergier og komplementariteten bør styrkes inden for rammerne af det næste LIFE-program for 2021-2027, hvilket bl.a. skal ske ved at tilpasse forskningsprogrammets anvendelsesområde med hensyn til visse aktiviteter til støtte for omstillingen til ren energi, som bidrager til modvirkning af klimaændringer.

Integrering af delprogrammet Omstilling til Ren Energi i LIFE-programmet øger den overordnede sammenhæng i EU-finansieringen, alt imens det vil give rig mulighed for synergier med miljø- og klimatiltag.

Der findes en klar komplementaritet med finansieringen af forsknings- og innovationsaktioner på området ren energi inden for rammerne af Horisont Europa. Forskning og innovative løsninger, der udvikles i Horisont Europa ved at støtte frontløbere, vil skabe den næste generation af teknologier og god praksis, som på et senere tidspunkt kan udbredes med kapacitetsopbygningsstøtte fra delprogrammet Omstilling til Ren Energi.

Delprogrammet Omstilling til Ren Energi og Connecting Europe-faciliteten (CEF) er komplementære med hensyn til karakter og underliggende interventionslogik. Den tværnationale dimension er navnlig central for Connecting Europe-facilitetens interventionslogik.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

• Retsgrundlag og nærhedsprincippet

Retsgrundlaget for EU-tiltag inden for miljø- og klimaindsatsen er artikel 192 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). De aktiviteter, som støtter omstillingen til ren energi, er ligeledes omfattet af dette retsgrundlag, da de bidrager direkte til modvirkning af klimaændringer. Visse aktiviteter, som forbedrer energieffektiviteten og brugen af vedvarende energi, bliver allerede finansieret under det nuværende LIFE-program i kraft af deres væsentlige bidrag til modvirkning af klimaændringer og medfører ofte miljømæssige sidegevinster i form af f.eks. en forbedring af luftkvaliteten.

De fleste miljøproblemer er grænseoverskridende eller tværnationale og kan ikke løses tilfredsstillende af medlemsstaterne alene. Der er behov for indgreb på EU-plan for at etablere passende mekanismer til effektivt at håndtere sådanne problemer og undgå mangelfuld koordinering.

Derudover er miljøaktiver offentlige EU-goder, hvis gode forvaltning er afgørende for et velfungerende indre marked.

3. RESULTATER AF RETROSPEKTIVE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSER

• Retrospektiv evaluering

Om end den seneste midtvejsevaluering af LIFE-programmet for 2014-2020² blev foretaget i en tidlig fase af programmets gennemførelse, hvor kun projekterne for 2014 og 2015 var påbegyndt, blev det bekræftet, at programmet er på rette vej til at blive effektivt, virkningsfuldt og relevant, og at det bidrager til Europa 2020-strategien. Derudover anser de fleste interessenter LIFE for at være et meget vigtigt instrument til håndtering af miljø- og klimaprioriteterne.

---

² Rapport om midtvejsevalueringen af programmet for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) ([SWD\(2017\) 355 final](#)).

- **Høringer af interesserede parter**

Som del af midtvejsevalueringen af LIFE blev der foretaget en bred vifte af høringer, herunder i) en 12 uger lang offentlig høring med mere end 250 modtagne svar, ii) seks specifikke undersøgelser med mere end 200 svar og iii) mere end 150 interviews (og besøg på stedet, hvor det var relevant) med de vigtigste interessentgrupper, herunder støttemodtagere, projektkoordinatorer, Kommissionens tjenestegrene, ansatte ved EASME, eksterne overvågningseksperter og interessenter, der beskæftiger sig med finansielle instrumenter.

Der er ligeledes taget hensyn til Regionsudvalgets og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelser om resultaterne af midtvejsevalueringen, da de udpeger udviklingsmuligheder for LIFE-programmet for tiden efter 2020.

Den brede høring af de interesserede parter er med henblik på dette forslag blevet suppleret af udtalelser fra ikke-statslige miljøorganisationer og yderligere høringsaktiviteter med interesserede parter i medlemsstaterne.

Høringerne bekræftede programmets relevans for så vidt angår håndtering af behov og problemer på klima- og miljøområdet og vigtigheden af at videreføre det, herunder alle typer af foranstaltninger. Det blev imidlertid understreget, at der er behov for en forenkling af administrationen. Det blev foreslået at styrke katalysatoreffekterne og potentialet ved integrerede projekter.

- **Konsekvensanalyse**

For at forbedre programmets resultater og rolle som katalysator blev to løsninger undersøgt med hensyn til at gøre det lettere tilgængeligt for ansøgere fra samtlige EU-medlemsstater. Løsningen med at stille centraliseret støtte til rådighed for hele netværket af nationale kontaktpunkter frem for de eksisterende nationale kapacitetsopbygningsprojekter (som kun visse medlemsstater har adgang til) fik en positiv vurdering og bør gennemføres. Løsningen med at øge samfinansieringsniveauet kan overvejes på et senere tidspunkt og muligvis tilpasses i løbet af programmets gennemførelse.

Adskillige øvrige løsninger, som skal forbedre programmets resultater og rolle som katalysator, blev overvejet. De fik en positiv vurdering. Udvidet brug af integrerede projekter (for fremtiden omtalt som strategiske integrerede projekter) betragtes – baseret på piloterfaringerne med integrerede projekter i det nuværende LIFE-program – som den mest virkningsfulde mekanisme. Det betragtes som en topprioritet at øge anvendelsesområdet for og omfanget af strategiske integrerede projekter. Det vil forudsætte en forhøjelse af budgettet sammenlignet med det nuværende LIFE-budget.

Af konsekvensanalysen fremgår det, at støtten til kapacitetsopbygning med henblik på omstillingen til ren energi, der bidrager til modvirkning af klimaændringer, som i øjeblikket finansieres under Horisont 2020 for perioden 2014-2020, bør overføres til LIFE i den næste flerårige finansielle ramme. Dette skyldes, at LIFE-programmet, hvad angår interventionslogik, målsætninger og gennemførelsesmekanismer samt den tiltænkte gruppe af modtagere, er bedre egnet sammenlignet med rammen for forskning og innovation, som egner sig bedre til at udvikle nyskabende teknologier end at støtte deres udbredelse og opskalering. Integrering af delprogrammet Omstilling til Ren Energi i LIFE vil afhjælpe disse mangler og øge den overordnede sammenhæng i EU-finansieringen, alt imens det vil give rig mulighed for synergier med andre miljø- og klimatiltag. Med hensyn til klimaindsatsen vil LIFE-programmet i forlængelse af LIFE-programmet 2014-2020 også omfatte et delprogram om "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer".

I konsekvensanalysen blev det ligeledes overvejet, hvordan programmet kan spille en større rolle i gennemførelsen af Unionens natur- og biodiversitetspolitik. Om end muligheden for en

stor delt forvaltningsfond under LIFE blev anset for at være ineffektiv, kan LIFE spille en større rolle med hensyn til mainstreaming af natur- og biodiversitetspolitikken i andre EU-politikker og -støtteprogrammer på grundlag af en mere afdæmpet budgetforhøjelse, der spiller en rolle som løftestang for midlerne fra disse andre finansieringsprogrammer.

Det blev også konkluderet, at programmet fortsat bør finansiere små tilskud til biodiversitet via den frivillige ordning for biodiversitet og økosystemtjenester i de europæiske oversøiske territorier (BEST).

Med henblik på at konsolidere programmets natur- og biodiversitetslementer er et særligt delprogram "Natur og Biodiversitet" blevet oprettet inden for området "Miljø". Området Miljø omfatter ligeledes et delprogram for "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet", som har til formål at støtte andre aspekter af Unionens miljøpolitik, navnlig omstillingen til en cirkulær økonomi, en forsvarlig og effektiv forvaltning af miljøressourcer som f.eks. luft, vand og jord, og fremme af god miljøforvaltning.

Der er ingen alvorlige negative virkninger forbundet med løsningerne med henblik på dels udbredelse og dels styrkelsen af såvel programmets fleksibilitet som muligheden for at målrette indsatsen mod centrale og nye problemområder ved at forenkle forordningen og det flerårige arbejdsprogram. Begge bør gennemføres.

Udvalget for Forskriftskontrol afgav en positiv udtalelse med forbehold om konsekvensanalysen den 13. april 2018.

Udvalget for Forskriftskontrol anmodede i sin udtalelse om konsekvensanalysen om yderligere afklaring vedrørende overvågningsordningen og de foreslåede indikatorer i relation til dette initiativ. Udvalget anmodede desuden om anerkendelse af konsekvenserne for LIFE's filosofi, struktur og gennemførelsesmekanismer som følge af den foreslåede udvidelse af LIFE's anvendelsesområde på naturområdet. Anbefalingerne i udtalelsen blev indarbejdet i rapporten. Navnlig blev konsekvensanalyse udvidet for at afspejle, hvordan de påpegede mangler i forbindelse med den nuværende programmeringsperiodes overvågningsordning vil blive afhjulpet. Desuden blev listen over indikatorer til vurdering af programmet revideret for at bringe den i bedre overensstemmelse med programmets målsætninger. En mere indgående analyse af mulighederne for at udvide LIFE's anvendelsesområde inden for natur og biodiversitet er indføjet i bilag 8, og beskrivelsen af løsningsmodellen er omformuleret i konsekvensanalysen.

Resuméet og den positive udtalelse fra Udvalget for Forskriftskontrol findes på adressen: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2018&serviceId=11&s=Search>.

- **Forenkling**

I overensstemmelse med den nye finansforordning er programmeringen og de detaljerede beslutninger om programmets forvaltning udskudt til de flerårige arbejdsprogrammer. På nuværende tidspunkt bør der træffes passende foranstaltninger for at forenkle forvaltningsprocedurerne som konstateret i konsekvensanalysen.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

De budgetmæssige virkninger af dette forslag og de administrative ressourcer, der kræves for at gennemføre programmet, fremgår af den finansieringsoversigt, der er knyttet til dette forslag.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

LIFE-programmet forvaltes direkte af Europa-Kommissionen. Gennemførelsen af nogle elementer er uddelegeret til forvaltningsorganet EASME, som blev etableret med henblik på at gennemføre LIFE-programmet 2014-2020. I betragtning af den generelt positive vurdering af gennemførelsen af det nuværende program, vil gennemførelsen af LIFE-programmet for 2021-2027 muligvis også blive uddelegeret til et forvaltningsorgan – under hensyntagen til resultatet af cost-benefit-analysen og dertil knyttede beslutninger, der skal træffes.

Evalueringerne vil blive foretaget i overensstemmelse med punkt 22 og 23 i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016³, hvor de tre institutioner bekræftede, at evalueringer af eksisterende lovgivning og politikker bør danne grundlag for konsekvensanalyser af muligheder for yderligere tiltag. Evalueringerne har til formål at vurdere programmets konkrete virkninger baseret på programindikatorer/-mål og en detaljeret analyse af, i hvor høj grad programmet kan anses for relevant, effektivt og virkningsfuldt, og af om det giver tilstrækkelig merværdi for Unionen og er i overensstemmelse med andre EU-politikker. Evalueringerne vil omfatte tidligere erfaringer for at identificere eventuelle mangler/problemer eller muligheder for yderligere at forbedre foranstaltningerne eller deres resultater og hjælpe med at maksimere udnyttelsen/virkningerne heraf.

I Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 blev der opstillet et mere ambitiøst mål for klimamainstreaming på tværs af alle EU-programmer med en målsætning om, at mindst 25 % af EU's udgifter skal bidrage til klimamålene. Dette programs bidrag til at opnå dette overordnede mål vil blive overvåget via et klimamarkørsystem med en passende opdeling, og i den forbindelse vil mere præcise metoder blive anvendt, såfremt de er til rådighed. Kommissionen vil fortsætte med at fremlægge oplysningerne årligt i form af forpligtelsesbevillinger inden for rammerne af det årlige budgetforslag.

Unionen bør også spore sine biodiversitetsrelaterede udgifter for at opfylde sine rapporteringsforpligtelser i henhold til konventionen om den biologiske mangfoldighed. Krav om sporing i anden relevant EU-lovgivning bør også opfyldes.

For at understøtte den fulde udnyttelse af programmets potentiale med hensyn til at bidrage til klimamålsætningerne vil Kommissionen søge at identificere relevante tiltag gennem hele programforløbet, fra forberedelse og gennemførelse til revision og evaluering.

---

³ Interinstitutionel aftale af 13. april 2016 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om bedre lovgivning, EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING**om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1293/2013**

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —
 under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 192,
 under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,
 efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,
 under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁴,
 under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget⁵,
 efter den almindelige lovgivningsprocedure, og
 ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionens politikker og lovgivning inden for miljø, klima og relevant ren energi har sikret betydelige miljøforbedringer. Der er dog stadig store miljø- og klimaudfordringer, som vil få alvorlige negative konsekvenser for Unionen og for borgernes velbefindende, hvis de ikke imødegås.
- (2) Programmet for miljø- og klimaindsatsen (LIFE), som blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1293/2013⁶ for perioden 2014-2020, er det seneste i en række EU-programmer, der i de seneste 25 år har støttet gennemførelsen af miljø- og klimapolitik og politiske prioriteter. Det fik en positiv vurdering i en nylig midtvejsevaluering⁷, hvor det blev beskrevet som værende på rette vej til at blive effektivt, virkningsfuldt og relevant. LIFE-programmet for 2014-2020 bør derfor videreføres med visse ændringer som påpeget i midtvejsevalueringen og de efterfølgende vurderinger. Et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) ("programmet") bør derfor oprettes for en periode, som indledes i 2021.
- (3) I bestræbelserne på at opfylde Unionens målsætninger og mål, som er fastsat i lovgivning, politikker, planer og internationale forpligtelser på områderne miljø, klima og relateret ren energi, bør programmet bidrage til omstillingen til en ren, cirkulær, energieffektiv og klimaresistent lavemissionsøkonomi, til beskyttelsen og

---

⁴ EUT C af , s. .

⁵ EUT C af , s. .

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1293/2013 af 11. december 2013 om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (Life) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 614/2007 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 185).

⁷ Rapport om midtvejsevalueringen af programmet for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) ([SWD\(2017\) 355 final](#)).

forbedringen af miljøkvaliteten og til at standse og vende biodiversitetstab, enten ved hjælp af direkte interventioner eller ved at integrere disse målsætninger i andre politikker.

- (4) Unionen er fast besluttet på at udvikle en helhedstilgang til målene for bæredygtig udvikling under De Forenede Nationers 2030-dagsorden, som fremhæver den tætte forbindelse mellem forvaltning af naturressourcer, der skal sikre, at de er tilgængelige i lang tid fremover, økosystemtjenester, deres sammenhæng med folkesundheden samt bæredygtig og socialt inklusiv økonomisk vækst. Programmet bør i denne ånd yde et væsentligt bidrag til både den økonomiske udvikling og den sociale samhørighed.
- (5) Programmet bør bidrage til bæredygtig udvikling og til at opfylde Unionens målsætninger og mål, som er fastsat i lovgivning, strategier, planer og internationale forpligtelser på områderne miljø, klima og relateret ren energi, herunder FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling⁸, konventionen om den biologiske mangfoldighed⁹ og Parisaftalen, som blev vedtaget inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer¹⁰ ("Parisaftalen om klimaændringer).
- (6) Gennemførelsen af pakken om cirkulær økonomi¹¹, 2030-rammen for klima- og energipolitikken^{12,13,14}, Unionens naturlovgivning¹⁵, og tilknyttede politikker^{16,17,18,19,20} har særlig stor betydning for at opnå de overordnede målsætninger.
- (7) Hvis Unionen skal opfylde sine forpligtelser i henhold til Parisaftalen om klimaændringer, kræver det, at Unionen omstiller sig til et energieffektivt, klimarobust lavemissionssamfund. Dette forudsætter foranstaltninger med særlig fokus på de sektorer, der bidrager mest til de aktuelle niveauer for CO₂-udledning og forurening, for derigennem at bidrage til gennemførelsen af 2030-rammen for klima- og energipolitikken og medlemsstaternes integrerede nationale energi- og klimaplaner samt forberedelse af Unionens langsigtede klima- og energistrategi frem til midten af århundredet. Programmet bør også omfatte foranstaltninger, som bidrager til gennemførelsen af Unionens klimatilpasningspolitik for at mindske sårbarheden over for klimaændringernes negative virkninger.
- (8) Omstillingen til ren energi er et vigtigt bidrag til modvirkning af klimaændringerne, der har miljømæssige sidegevinster. Foranstaltninger for kapacitetsopbygning, som støtter omstillingen til ren energi, og som er finansieret under Horisont 2020 indtil 2020, bør integreres i programmet, eftersom målsætningen hermed ikke er at yde støtte

---

⁸ Agenda 2030, resolution vedtaget af FN's Generalforsamling den 25.9.2015.

⁹ 93/626/EØF: Rådets afgørelse af 25. oktober 1993 om indgåelse af konventionen om den biologiske mangfoldighed (EFT L 309 af 13.12.1993, s. 1).

¹⁰ EUT L 282 af 19.10.2016, s. 4.

¹¹ COM(2015) 614 final af 2.12.2015.

¹² 2030-rammen for klima- og energipolitikken, COM(2014) 15 af 22.1.2014.

¹³ EU-strategi for tilpasning til klimaændringer, COM(2013) 216 final af 16.4.2013.

¹⁴ Pakken om ren energi til alle europæere, COM(2016) 860 af 30.11.2016.

¹⁵ Handlingsplan for naturen, mennesket og økonomien, COM(2017) 198 final af 27.4.2017.

¹⁶ Programmet ren luft i Europa, COM(2013) 918.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

¹⁸ Temastrategi for jordbundsbeskyttelse, COM(2006) 231.

¹⁹ En strategi for lavemissionsmobilitet, COM(2016) 501 final.

²⁰ Handlingsplan om infrastruktur for alternative brændstoffer i henhold til artikel 10, stk. 6, i direktiv 2014/94/EU af 8.11.2017.

til topkvalitet og generere innovation, men at fremme udnyttelsen af allerede tilgængelig teknologi, der bidrager til modvirkning af klimaforandringer. Medtagelsen af disse kapacitetsopbyggende aktiviteter i programmet åbner mulighed for synergier mellem delprogrammerne og øger den overordnede sammenhæng i EU-finansieringen. Derfor bør data indsamles og formidles om udnyttelsen af eksisterende forsknings- og innovationsløsninger i LIFE-projekter, bl.a. fra Horisont Europa-programmet og dets forgængere.

- (9) I konsekvensanalyserne vedrørende lovgivningen om ren energi vurderes det, at opfyldelse af Unionens energimål for 2030 vil kræve yderligere investeringer på 177 mia. EUR årligt i perioden 2021-2030. De største mangler vedrører investeringer i dekarbonisering af bygninger (energieffektivitet og vedvarende energikilder i lille målestok), hvor der er behov for at tilføre kapital til projekter af meget decentral karakter. En af målsætningerne i delprogrammet Omstilling til Ren Energi går ud på at opbygge kapacitet til projektudvikling og -aggregering for derved også at øge absorberingen af midler fra de europæiske struktur- og investeringsfonde og katalysere investeringer i ren energi, idet der også trækkes på de finansielle instrumenter, som tilvejebringes inden for rammerne af InvestEu.
- (10) Synergier med Horisont Europa bør sikre, at forsknings- og innovationsbehov med henblik på at imødegå miljø-, klima- og energirelaterede udfordringer inden for Unionen afdækkes og fastlægges i forbindelse med Horisont Europas strategiske planlægningsproces for forskning og innovation. LIFE bør fortsat fungere som en katalysator for gennemførelsen af Unionens politik og lovgivning på områderne miljø, klima og ren energi, bl.a. ved at udnytte og anvende forsknings- og innovationsresultater fra Horisont Europa og bidrage til, at de tages i brug i større skala, hvor dette kan medvirke til at imødegå problemer på områderne miljø, klima eller omstilling til ren energi. Horisont Europas Europæiske Innovationsråd kan yde støtte til opskaleringen og kommercialisere nye banebrydende idéer, der kan opstå ved gennemførelsen af LIFE-projekter.
- (11) En foranstaltning, som har modtaget et bidrag inden for rammerne af programmet, kan også modtage et bidrag fra et andet EU-program, forudsat at bidragene ikke dækker de samme omkostninger. Foranstaltninger, der modtager kumuleret finansiering fra forskellige EU-programmer, skal kun revideres én gang, idet alle involverede programmer og de respektive regler herfor vil være omfattet.
- (12) Unionens seneste pakke om revision af gennemførelsen af miljøreglerne²¹ viser, at der er brug for betydelige fremskridt for at fremme gennemførelsen af Unionens gældende miljølovgivning og i højere grad integrere miljø- og klimamålsætninger i andre politikker. Programmet bør derfor fungere som katalysator med henblik på at virkeliggøre de fornødne fremskridt gennem udvikling, afprøvning og udbredelse af nye tilgange, idet det støtter udviklingen af politikker, overvågning og revision, øger interessenternes engagement, mobiliserer investeringer på tværs af Unionens investeringsprogrammer eller andre finansieringskilder og støtter foranstaltninger, der har til formål at overvinde de forskellige forhindringer for en effektiv gennemførelse af centrale planer fastsat i miljølovgivningen.

²¹

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – EU's revision af gennemførelsen af miljøreglerne: Fælles udfordringer og en samlet indsats for at levere bedre resultater (COM(2017) 63 final).

- (13) Hvis biodiversitetstabet, herunder i havets økosystemer, skal standses og vendes, kræver det støtte til udvikling, gennemførelse, håndhævelse og vurdering af relevant EU-lovgivning og -politik, bl.a. Unionens biodiversitetsstrategi frem til 2020²², Rådets direktiv 92/43/EØF²³ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF²⁴ samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 1143/2014²⁵, navnlig ved at udvikle videnbasen for politikudvikling og -gennemførelse og ved at udvikle, teste, demonstrere og anvende bedste praksis og løsninger i lille målestok, eller som er tilpasset særlige lokale, regionale eller nationale forhold, heriblandt integrerede tilgange til gennemførelse af de prioriterede aktionsplaner, der er opstillet på grundlag af direktiv 92/43/EØF. Unionen bør spore sine biodiversitetsrelaterede udgifter for at opfylde sine rapporteringsforpligtelser i henhold til konventionen om den biologiske mangfoldighed. Krav om sporing i anden relevant EU-lovgivning bør også opfyldes.
- (14) Det fremgår af nylige evalueringer og vurderinger, herunder midtvejsevalueringen af Unionens biodiversitetsstrategi frem til 2020 og kvalitetskontrollen af naturlovgivningen, at en af de væsentligste underliggende årsager til en mangelfuld gennemførelse af Unionens naturlovgivning og biodiversitetsstrategien er utilstrækkelig finansiering. Unionens primære finansielle instrumenter, herunder [Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond], kan yde et betydeligt bidrag til at opfylde disse behov. Programmet kan bidrage yderligere til at forbedre effektiviteten af denne mainstreaming gennem strategiske naturprojekter, som har til formål at katalysere gennemførelsen af Unionens lovgivning og politik om natur og biodiversitet, herunder de foranstaltninger, der er fastsat i de prioriterede aktionsplaner, der er udviklet i overensstemmelse med direktiv 92/43/EØF. De strategiske naturprojekter bør støtte programmer af foranstaltninger i medlemsstaterne med henblik på mainstreaming af relevante natur- og biodiversitetsmålsætninger i andre politikker og finansieringsprogrammer for derigennem at sikre, at tilstrækkelige midler mobiliseres til gennemførelsen af disse politikker. Medlemsstaterne kan vælge inden for deres strategiske plan for den fælles landbrugspolitik at anvende en vis andel af tildelingen til Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne til at fungere som løftestang for foranstaltninger, der supplerer de strategiske naturprojekter, som er defineret i denne forordning.
- (15) Den frivillige ordning for biodiversitet og økosystemtjenester i de europæiske oversøiske territorier (BEST) fremmer bevarelsen af biodiversiteten, herunder havets biodiversitet, og bæredygtig brug af økosystemtjenester, heriblandt økosystembaserede tilgange til tilpasning til og modvirkning af klimaændringer, i områderne i Unionens yderste periferi og oversøiske lande og territorier. Den frivillige ordning har budraget til at øge bevidstheden om de oversøiske lande og territoriers økologiske betydning for bevarelsen af den globale biodiversitet. De oversøiske lande og territorier har i deres ministererklæringer i 2017 og 2018 udtrykt deres påskønnelse

---

²² KOM(2011) 244 endelig udg.

²³ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

²⁴ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7)

²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter (EUT L 317 af 4.11.2014, s. 35).

af denne ordning for små tilskud til biodiversitet. Det bør gøres muligt via programmet fortsat at finansiere små tilskud til biodiversitet i områderne i den yderste periferi og i de oversøiske lande og territorier.

- (16) Fremme af den cirkulære økonomi kræver en mentalitetsændring i den måde, hvorpå materialer og produkter, herunder plast, designes, produceres, forbruges og bortskaffes. Programmet bør bidrage til omstillingen til en cirkulær økonomimodel gennem finansiell støtte, som er målrettet en bred vifte af aktører (virksomheder, offentlige myndigheder og forbrugere), navnlig ved at anvende, udvikle og udbrede den bedste teknologi, praksis og de bedste løsninger, som er tilpasset særlige lokale, regionale eller nationale forhold, herunder via integrerede tilgange til gennemførelsen af planer for affaldshåndtering og -forebyggelse. Ved at støtte gennemførelsen af plaststrategien kan der navnlig træffes foranstaltninger til at imødegå problemet med havaffald.
- (17) Unionens langsigtede målsætning for politikken om ren luft er at opnå luftkvalitetsniveauer, som ikke medfører væsentlige negative virkninger på og risici for den menneskelige sundhed. Offentligheden er meget opmærksom på luftforureningen, og borgerne forventer handling fra myndighedernes side. I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2284²⁶ understreges den rolle, som EU-finansieringen kan spille i bestræbelserne på at opfylde målsætningerne for ren luft. Programmet bør derfor støtte projekter, herunder strategiske integrerede projekter, som har potentiale til at mobilisere offentlige og private midler samt fungere som eksempler på god praksis og katalysator for gennemførelsen af luftkvalitetsplaner og lovgivning på lokalt, regionalt, multiregionalt, nationalt og tværnationalt niveau.
- (18) Ved direktiv 2000/60/EF blev der fastsat en ramme for beskyttelse af Unionens vandløb og søer, overgangsvande, kystvande og grundvand. Direktivets målsætninger støttes af planen for at beskytte Europas vandressourcer²⁷, hvori der opfordres til bedre gennemførelse og øget integrering af målsætningerne for vandpolitik i andre politikker. Programmet bør derfor støtte projekter, som bidrager til en effektiv gennemførelse af direktiv 2000/60/EF og anden EU-lovgivning om vand, der medvirker til at opnå god tilstand i Unionens vandområder gennem anvendelse, udvikling og udbredelse af bedste praksis såvel som gennem mobilisering af supplerende foranstaltninger under andre EU-programmer eller -finansieringskilder.
- (19) Beskyttelse og genopretning af havmiljøet er et af Unionens miljøpolitikks overordnede mål. Programmet bør støtte følgende: forvaltning, bevaring, genopretning og overvågning af biodiversiteten og havets økosystemer – især i havområder, der er udpeget som Natura 2000-lokaliteter, og beskyttelse af arter i overensstemmelse med de prioriterede aktionsplaner, der er udarbejdet i henhold til direktiv 92/43/EØF, opnåelse af en god miljøtilstand i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF²⁸, fremme af rene og sunde have, gennemførelsen af den europæiske strategi for plast i en cirkulær økonomi navnlig for at tage hånd om problemet med tabte fiskeredskaber og havaffald og fremme af Unionens engagement

---

²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2284 af 14. december 2016 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer, om ændring af direktiv 2003/35/EF og om ophævelse af direktiv 2001/81/EF (EUT L 344 af 17.12.2016, s. 1).

²⁷ COM(2012) 673 final.

²⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet) (EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

i international havforvaltning, som er afgørende for at opfylde målene for FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og garantere sunde have til gavn for fremtidige generationer. Programmets strategiske integrerede projekter og strategiske naturprojekter bør omfatte relevante foranstaltninger, der sigter mod at beskytte havmiljøet.

- (20) Forbedret forvaltning inden for miljø, klimaændringer og relateret omstilling til ren energi kræver deltagelse fra civilsamfundet, hvilket kan ske med opmærksomhedsskabende foranstaltninger, forbrugerengagement og inddragelse af interessenterne, herunder ikke-statslige organisationer, igennem høringer om og gennemførelse af relaterede politikker.
- (21) Om end bedre forvaltning på alle niveauer bør være en tværgående målsætning for alle programmets delprogrammer, bør programmet støtte udvikling og gennemførelse af horisontal lovgivning vedrørende miljøforvaltning, herunder lovgivning til gennemførelse af De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europas (UNECE's) konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet²⁹.
- (22) Programmet bør forberede og lette markedsaktørernes omstilling til en ren, cirkulær, energieffektiv, klimarobust lavemissionsøkonomi ved at afprøve nye forretningsmuligheder, opgradere faglige kvalifikationer, lette forbrugernes adgang til bæredygtige produkter og tjenester, involvere og styrke aktører med indflydelse og afprøve nye metoder, hvormed de eksisterende processer og erhvervslandskabet tilpasses. For at støtte en større markedsudnyttelse af bæredygtige løsninger bør offentlighedens accept og forbrugerengagementet fremmes.
- (23) På EU-plan finansieres store investeringer i miljø- og klimaindsats primært af de større EU-støtteprogrammer (mainstreaming). Strategiske integrerede projekter og strategiske naturprojekter, der udvikles under programmet, bør i kraft af deres rolle som katalysator fungere som løftestang for finansiering under disse støtteprogrammer og andre finansieringskilder såsom nationale fonde og skabe synergier.
- (24) For at understrege betydningen af, at klimaændringer imødegås i overensstemmelse med Unionens forpligtelser til at gennemføre Parisaftalen, og for at nå FN's mål for bæredygtig udvikling vil programmet bidrage til at integrere klimaindsatsen og til opnåelsen af det overordnede mål, nemlig at 25 % af udgifterne i EU-budgettet skal afsættes til finansiering af støtte til klimamål. Aktioner i medfør af dette program forventes at bidrage med 61 % af dette programs samlede bidrag til klimamålsætningerne. Relevante foranstaltninger vil blive udpeget under forberedelserne og gennemførelsen af programmet og revurderet som led i de relevante evaluerings- og revisionsprocesser.
- (25) Ved gennemførelsen af programmet bør der tages behørigt hensyn til strategien for regionerne i den yderste periferi³⁰ med henblik på artikel 349 i TEUF og til disse regioners særlige behov eller sårbarhed. Unionens politikker, som ikke vedrører miljø, klima og relevant ren energi, bør også tages i betragtning.
- (26) For at støtte programmets gennemførelse bør Kommissionen samarbejde med de nationale kontaktpunkter under programmet, arrangere seminarer og workshoper, offentliggøre lister over projekter finansieret via programmet eller træffe

---

²⁹ EUT L 124 af 17.5.2005, s. 4.

³⁰ COM(2017) 623 final.

foranstaltninger til at fremme udveksling af erfaring, viden og bedste praksis om projekter og udbredelse af projektræsultater i Unionen. Sådanne aktiviteter bør navnlig være målrettet medlemsstater med en lav udnyttelse af finansieringen og fremme kommunikation og samarbejde mellem støttemodtagere, ansøgere eller interessenter inden for afsluttede og igangværende projekter på samme område.

- (27) Den Europæiske Unions netværk for gennemførelse og håndhævelse af miljølovgivning (IMPEL), Det Europæiske Netværk af Miljøanklagere (ENPE) og Den Europæiske Unions forum for miljødommere (EUFJE) er blevet oprettet for at lette samarbejdet mellem medlemsstaterne og spille en enestående rolle i forbindelse med håndhævelsen af Unionens miljølovgivning. De yder et betydeligt bidrag dels med henblik på at styrke sammenhængen i gennemførelsen og håndhævelsen af Unionens miljølovgivning i hele Unionen og undgå konkurrenceforvridning, forbedre kvaliteten af miljøinspektion og retshåndhævelsesmekanismerne via et netværkssystem på EU-plan og i medlemsstaterne og sikre udveksling af information og erfaringer på forskellige forvaltningsniveauer og dels gennem uddannelse og indgående drøftelser om miljøspørgsmål og håndhævelsesaspekter, herunder overvågnings- og godkendelsesprocedurer. I lyset af deres bidrag til gennemførelsen af programmets målsætninger bør tildelingen af tilskud til IMPEL, EUFJE og ENPE tillades uden en indkaldelse af forslag med henblik på fortsat at understøtte disse sammenslutningers aktiviteter. Derudover kan en forslagsindkaldelse i andre tilfælde være overflødig i henhold til de generelle krav i finansforordningen, f.eks. for organer, som medlemsstaterne udpeger, og som handler på medlemsstaternes ansvar, når disse medlemsstater er udpeget som modtagere af et tilskud i en EU-retsakt.
- (28) Der bør fastsættes en finansieringsramme for programmet, som skal udgøre det primære referencebeløb, jf. punkt 17 i den interinstitutionelle aftale af 2. december 2013 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om budgetdisciplin, om samarbejde på budgetområdet og om forsvarlig økonomisk forvaltning³¹, for Europa-Parlamentet og Rådet under den årlige budgetprocedure.
- (29) Horisontale finansielle bestemmelser, der vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet med hjemmel i artikel 322 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, finder anvendelse på denne forordning. Disse regler er fastlagt i finansforordningen, og de regulerer navnlig proceduren for opstillingen og gennemførelsen af budgettet ved hjælp af tilskud, udbud, priser og indirekte gennemførelse, og de sikrer kontrol med de finansielle aktørers ansvar. Regler, der vedtages med hjemmel i artikel 322 i TEUF, vedrører også beskyttelsen af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet, idet overholdelsen heraf er en væsentlig forudsætning for sund økonomisk forvaltning og effektiv EU-finansiering.
- (30) Unionens finansielle interesser bør beskyttes ved hjælp af forholdsmæssigt afpassede foranstaltninger, herunder ved forebyggelse, påvisning, korrektion og undersøgelse af uregelmæssigheder og svig, tilbagesøgning af tabte, uberettiget udbetalte eller ukorrekt anvendte midler og efter omstændighederne ved anvendelse af administrative sanktioner, jf. finansforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013³², Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2988/95³³, Rådets

³¹ EUT C 373 af 20.12.2013, s. 1.

³² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 af 11. september 2013 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og om

forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96³⁴ og Rådets forordning (EU) 2017/1939³⁵. Navnlig kan Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), jf. forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 og forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96, foretage undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet for at fastslå, om der foreligger svig, korruption eller andre ulovlige forhold, der skader Unionens finansielle interesser. Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) kan, jf. forordning (EU) 2017/1939, efterforske og retsforfølge svig og andre ulovlige aktiviteter, der skader Unionens finansielle interesser som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371³⁶. I henhold til finansforordningen skal personer eller enheder, som modtager EU-midler, samarbejde fuldt ud om at beskytte Unionens finansielle interesser, give Kommissionen, OLAF, Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO) og Den Europæiske Revisionsret de fornødne rettigheder og den fornødne adgang og sikre, at tredjeparter, der er involveret i gennemførelsen af EU-midler, giver tilsvarende rettigheder.

- (31) Finansieringsformerne og gennemførelsesmetoderne vælges ud fra deres evne til at opfylde foranstaltningernes specifikke målsætninger og levere resultater, bl.a. under hensyn til kontrolomkostningerne, den administrative byrde og den forventede risiko for manglende overholdelse. For tilskud bør dette omfatte overvejelser om anvendelse af faste beløb, faste satser og satser for enhedsomkostninger.
- (32) De politiske målsætninger for programmet bør også tages op via finansielle instrumenter og budgetgaranti inden for rammerne af politikområde(r) [...] i InvestEU.
- (33) I henhold til artikel 94 i Rådets afgørelse 2013/755/EU³⁷ kan enheder, som er etableret i oversøiske lande og territorier, modtage finansiering under overholdelse af de regler og mål, der gælder for programmet, og eventuelle ordninger, som finder anvendelse på den medlemsstat, som det pågældende oversøiske land eller territorium hører under. Disse organers deltagelse i programmet bør først og fremmest målrettes projekter inden for rammerne af delprogrammet Natur og Biodiversitet.
- (34) Programmet bør være åbent for tredjelande i overensstemmelse med aftaler mellem Unionen og disse tredjelande, hvori de specifikke betingelser for deres deltagelse fastsættes.
- (35) Tredjelande, der indgår i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), må deltage i Unionens programmer inden for rammerne af det samarbejde, der er etableret ved EØS-aftalen, hvori det bestemmes, at programmerne kan gennemføres ved beslutning, der træffes i henhold til denne aftale. Tredjelande kan også deltage med hjemmel i andre retsfor skrifter. Der bør indsættes en særlig bestemmelse i denne forordning for at tildele de fornødne rettigheder og den fornødne adgang til den

---

ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 og Rådets forordning (Euratom) nr. 1074/1999 (EUT L 248 af 18.9.2013, s. 1).

³³ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EFT L 312 af 23.12.1995, s. 1).

³⁴ Rådets Forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder (EFT L 292 af 15.11.1996, s. 2).

³⁵ [Full title + OJ L info].

³⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371 af 5. juli 2017 om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (EUT L 198 af 28.7.2017, s. 29).

³⁷ Rådets afgørelse 2013/755/EU af 25. november 2013 om de oversøiske landes og territoriers associering med Den Europæiske Union ("associeringsafgørelse") (EUT L 344 af 19.12.2013, s. 1).

ansvarlige anvisningsberettigede, Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og Den Europæiske Revisionsret, således at de i fuld udstrækning kan udøve deres respektive beføjelser.

- (36) Som anført i punkt 22 og 23 i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning er der behov for at evaluere dette program på grundlag af oplysninger, der er tilvejebragt via specifikke overvågningskrav, samtidig med at overregulering og administrative byrder undgås, navnlig for medlemsstaterne. Disse krav kan eventuelt omfatte målbare indikatorer, der kan danne grundlag for en evaluering af programmets virkninger i praksis. Den fulde virkning af programmet opstår ved indirekte, langsigtede og vanskeligt målbare bidrag til opfyldelsen af hele spektret af Unionens miljø- og klimamålsætninger. Med henblik på overvågning af programmet bør kravene om direkte outputindikatorer og sporing, der fastsættes i denne forordning, suppleres ved at aggregere specifikke indikatorer på projektniveau, som vil skulle beskrives i arbejdsprogrammer eller forslagsindkaldelser, bl.a. med hensyn til Natura 2000, og emissioner af visse luftforurenende stoffer.
- (37) Med henblik på revision af indikatorerne bør beføjelsen til at vedtage retsakter i overensstemmelse med artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde tillægges Kommissionen for at ændre de indikatorer, som skal rapporteres vedrørende programmets fremskridt hen imod opfyldelsen af dets generelle og specifikke målsætninger, så de bringes i overensstemmelse med de indikatorer, der er fastsat for andre EU-programmer. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.
- (38) Målene for denne forordning, nemlig at bidrage til bæredygtig udvikling og til opfyldelsen af målsætningerne og målene for Unionens politikker vedrørende miljø, klima og relevant ren energi, strategier, planer eller internationale forpligtelser, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af denne forordnings omfang og virkninger bedre opfyldes på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (39) Forordning (EU) nr. 1293/2013 bør derfor ophæves —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 1 Genstand

Ved denne forordning oprettes programmet for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) ("programmet").

Der fastsættes målsætninger for programmet, et budget for perioden 2021-2027, former for EU-finansiering samt regler for ydelsen heraf.

Artikel 2 Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- (1) "strategiske naturprojekter": projekter, der støtter opfyldelsen af Unionens natur- og biodiversitetsmålsætninger ved at gennemføre sammenhængende handlingsprogrammer i medlemsstaterne med henblik på at mainstreame disse målsætninger og prioriteter i andre politikker og finansielle instrumenter, herunder via koordineret gennemførelse af de prioriterede aktionsplaner, der er fastsat i henhold til direktiv 92/43/EØF
- (2) "strategiske integrerede projekter": projekter, der regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt gennemfører miljø- eller klimastrategier eller miljø- eller klimahandlingsplaner, som er udviklet af medlemsstaternes myndigheder, og som kræves i henhold til specifik EU-lovgivning eller -politik vedrørende miljø, klima og relevant ren energi, med inddragelse af interessenter og med fremme af koordinering med og mobilisering af mindst en anden EU-finansieringskilde eller national eller privat finansieringskilde
- (3) "projekter vedrørende teknisk bistand": projekter til støtte for opbygningen af kapacitet for at lette deltagelsen i standard indsatsprojekter, forberedelsen af strategisk integrerede projekter og forberedelsen af adgangen til Unionens andre finansielle instrumenter eller andre foranstaltninger, der er nødvendige for at forberede opskalering eller udbredelse af resultater fra andre projekter, som er finansieret af programmet, forudgående programmer eller andre EU-programmer, med henblik på at forfølge de målsætninger, som er fastsat i artikel 3
- (4) "standard indsatsprojekter": andre projekter end strategiske integrerede projekter, strategiske naturprojekter eller projekter vedrørende teknisk bistand, som tilsigter at opfylde programmets specifikke målsætninger som fastsat i artikel 3, stk. 2
- (5) "blandingsoperationer": foranstaltninger, som støttes over EU-budgettet, herunder inden for blandingsfaciliteter, jf. artikel 2, nr. 6), i forordning (EU, Euratom) 2018/... ("finansforordningen"), og som kombinerer støtte og/eller finansielle instrumenter, der ikke skal tilbagebetales, fra EU-budgettet og støtte, der skal tilbagebetales, fra udviklingsinstitutioner eller andre offentlige finansieringsinstitutioner samt fra kommercielle finansieringsinstitutioner og investorer

- (6) "retlig enhed": en fysisk person eller en efter national ret, EU-retten eller international ret oprettet og anerkendt juridisk person, der har status som juridisk person og i eget navn kan udøve rettigheder og være pålagt pligter, eller en enhed, der ikke er en juridisk person, jf. finansforordningens artikel 190, stk. 2, litra c).

Artikel 3

Programmets målsætninger

1. Programmets overordnede målsætning er at bidrage til omstillingen til en ren, cirkulær, energieffektiv og klimaresistent lavemissionsøkonomi, herunder via omstilling til ren energi, samt bidrage til beskyttelsen og forbedringen af miljøkvaliteten og til at standse og vende biodiversitetstab for derigennem at bidrage til bæredygtig udvikling.
2. Programmet har følgende specifikke målsætninger:
  - (a) innovative teknikker og tilgange udvikles, demonstreres og fremmes med henblik på at opfylde målsætningerne i Unionens lovgivning og politik vedrørende miljø- og klimaindsatsen, herunder omstillingen til ren energi, og bidrage til anvendelsen af bedste praksis i forbindelse med natur og biodiversitet
  - (b) udviklingen, gennemførelsen, overvågningen og håndhævelsen af relevant EU-lovgivning og -politik støttes, herunder med bedre forvaltning gennem opbygning af kapaciteten hos offentlige og private aktører og civilsamfundets engagement
  - (c) en storstilet ibrugtagning af succesrige tekniske og politikrelaterede løsninger katalyseres med henblik på at gennemføre relevant EU-lovgivning og -politik ved at udbrede resultater og integrere relaterede målsætninger i andre politikker og i den offentlige og private sektors praksis, mobilisere investeringer og forbedre adgangen til finansiering.

Artikel 4

Programstruktur

Programmet er struktureret således:

- (1) området Miljø, der omfatter:
  - (a) delprogrammet Natur og Biodiversitet
  - (b) delprogrammet Cirkulær Økonomi og Livskvalitet
- (2) området Klimaindsats, der omfatter:
  - (a) delprogrammet Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer
  - (b) delprogrammet Omstilling til Ren Energi.

Artikel 5

Budget

1. Finansieringsrammen for gennemførelsen af programmet for perioden 2021-2027 er på 5 450 000 000 EUR i løbende priser.
2. Den vejledende fordeling af det beløb, der er omhandlet i stk. 1, er som følger:

- (a) 3 500 000 000 EUR for området Miljø, heraf
  - (1) 2 150 000 000 EUR for delprogrammet Natur og Biodiversitet og
  - (2) 1 350 000 000 EUR for delprogrammet Cirkulær Økonomi og Livskvalitet
- (b) 1 950 000 000 EUR for området Klimaindsats, heraf
  - (1) 950 000 000 EUR for delprogrammet Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer og
  - (2) 1 000 000 000 EUR for delprogrammet Omstilling til Ren Energi.
- 3. De beløb, der er omhandlet i stk. 1 og 2, berører ikke bestemmelser om fleksibilitet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) ...³⁸, [den nye flerårige finansielle ramme] og finansforordningen.
- 4. Det beløb, der er omhandlet i stk. 1, kan anvendes til teknisk og administrativ bistand i forbindelse med programmets gennemførelse, eksempelvis forberedelses-, overvågnings-, kontrol-, revisions- og evalueringsaktiviteter, herunder informationsteknologisystemer i virksomheder.
- 5. Programmet kan finansiere aktiviteter, der gennemføres af Kommissionen til støtte for forberedelse, gennemførelse og mainstreaming af Unionens lovgivning og politikker vedrørende miljø, klima og relevant omstilling til ren energi med henblik på at opfylde de målsætninger, der er fastsat i artikel 3. Sådanne aktiviteter kan omfatte:
  - (a) information og kommunikation, herunder oplysningskampagner. Finansielle ressourcer, der er afsat til kommunikationsaktiviteter i henhold til denne forordning, skal også omfatte kommunikation vedrørende Unionens politiske prioriteter tillige med gennemførelses- og omsætningsstatus for EU-lovgivning vedrørende miljø, klima og relevant ren energi
  - (b) studier, undersøgelser, modellering og opbygning af scenarier
  - (c) forberedelse, gennemførelse, overvågning, kontrol og evaluering af projekter, der ikke finansieres via programmet, samt politikker, programmer og lovgivning
  - (d) workshopper, konferencer og møder
  - (e) netværkssamarbejde og platforme for bedste praksis
  - (f) andre aktiviteter.

Artikel 6

Tredjelande, der er associeret til programmet

- 1. Programmet er åbent for følgende tredjelande:
  - (a) medlemmer af Den Europæiske Frihandelssammenslutning (EFTA-medlemmer), som er medlem af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), jf. betingelserne i EØS-aftalen

³⁸

[Please insert full title and OJ info]

- (b) tiltrædende lande, kandidatlande og potentielle kandidatlande i overensstemmelse med de generelle principper og betingelser for disse landes deltagelse i EU-programmer, som er fastsat i de respektive rammeaftaler og Associeringsrådets afgørelser eller lignende aftaler, og i overensstemmelse med de specifikke betingelser i aftaler mellem Unionen og disse lande
  - (c) lande omfattet af den europæiske naboskabspolitik i overensstemmelse med de generelle principper og betingelser for disse landes deltagelse i EU-programmer, som er fastsat i de respektive rammeaftaler og Associeringsrådets afgørelser eller lignende aftaler, og i overensstemmelse med de specifikke betingelser i aftaler mellem Unionen og disse lande
  - (d) andre tredjelande i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat i den konkrete aftale om tredjelandets deltagelse i Unionens programmer, forudsat at der i aftalen:
    - sikres en rimelig balance for så vidt angår bidrag og fordele for det tredjeland, som deltager i Unionens programmer
    - fastsættes betingelser for deltagelse i programmerne, herunder beregningen af finansielle bidrag til de enkelte programmer og deres administrative omkostninger; disse bidrag udgør formålsbestemte indtægter i henhold til finansforordningens artikel [21, stk. 5]
    - ikke indrømmes et tredjeland beslutningskompetence over programmet
    - garanteres Unionen ret til at sikre en forsvarlig økonomisk forvaltning og beskytte sine finansielle interesser.
2. Hvis et tredjeland deltager i programmet i kraft af en beslutning, der træffes i henhold til en international overenskomst, eller med hjemmel i andre retsforskrifter, skal tredjelandet give den ansvarlige anvisningsberettigede, Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), Den Europæiske Revisionsret de nødvendige rettigheder og adgang til i fuld udstrækning at udøve deres respektive beføjelser. Hvad angår OLAF, omfatter sådanne rettigheder retten til at foretage undersøgelser, herunder kontrol på stedet og inspektioner, som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

Artikel 7

Synergier med andre EU-programmer

Programmet gennemføres på en sådan måde, at der sikres sammenhæng med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, Horisont Europa, Connecting Europe-faciliteten og InvestEU for at skabe synergier, navnlig i forbindelse med strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter, og for at støtte udnyttelsen og udbredelsen af løsninger, som er udviklet inden for programmet.

Artikel 8
Gennemførelse og former for EU-finansiering

1. Programmet gennemføres ved direkte forvaltning i overensstemmelse med finansforordningen eller ved indirekte forvaltning med organer, der er omhandlet i finansforordningens artikel [61, stk. 1, litra c)].
2. Programmet kan yde finansiering i enhver af de former, der er fastsat i finansforordningen, særlig tilskud, priser og udbud. Det kan også yde finansiering i form af finansielle instrumenter inden for blandingsoperationer.

KAPITEL II
STØTTEBERETTIGELSE

Artikel 9
Tilskud

Tilskud under programmet tildeles og forvaltes i overensstemmelse med finansforordningens afsnit VIII.

Artikel 10
Støtteberettigede foranstaltninger

1. Der kan kun ydes finansiering til foranstaltninger, som gennemfører de i artikel 3 omhandlede mål.
2. Der kan ydes tilskud til følgende typer af foranstaltninger:
  - (a) strategiske naturprojekter under det i artikel 4, stk. 1, litra a), nævnte delprogram
  - (b) strategiske integrerede projekter under de i artikel 4, stk. 1, litra b), stk. 2, litra a), og stk. 2, litra b), nævnte delprogrammer
  - (c) projekter vedrørende teknisk bistand
  - (d) standard indsatsprojekter
  - (e) andre foranstaltninger, der er nødvendige for at opfylde den overordnede målsætning, som er fastsat i artikel 3, stk. 1.
3. Projekter under delprogrammet Natur og Biodiversitet vedrørende forvaltning, genopretning og overvågning af Natura 2000-lokaliteter, jf. direktiv 92/43/EØF og 2009/147/EF, støttes i overensstemmelse med de prioriterede aktionsplaner som fastsat ved direktiv 92/43/EØF.
4. Tilskud kan finansiere aktiviteter uden for Unionen, forudsat at projekterne er nødvendige for at opfylde Unionens miljø- og klimamålsætninger og sikre effektiviteten af interventioner, der gennemføres på medlemsstaternes område.
5. Driftstilskud gives til driften af almennyttige foretagender, som deltager i udviklingen, gennemførelsen og håndhævelsen af EU-lovgivning og -politik, og som primært beskæftiger sig med miljøområdet eller klimaindsatsen, herunder omstilling til ren energi.

Artikel 11
Støtteberettigede enheder

1. Kriterierne for støtteberettigelse i stk. 2 og 3 finder anvendelse i tillæg til kriterierne i finansforordningens artikel [197].
2. Følgende enheder er støtteberettigede:
  - (a) retlige enheder, der er etableret i et af de følgende lande eller områder:
    - (1) en medlemsstat eller et oversøisk land eller territorium, som hører under denne
    - (2) et tredjeland, der er associeret til programmet
    - (3) andre tredjelande, der er opført i arbejdsprogrammet i henhold til betingelserne i stk. 4 til 6
  - (b) en efter EU-retten oprettet retlig enhed eller en international organisation.
3. Fysiske personer kan ikke modtage støtte.
4. Retlige enheder, der er etableret i et tredjeland, der ikke er associeret til programmet, er undtagelsesvis berettigede til at deltage, hvis dette er nødvendigt for at opfylde en given foranstaltnings målsætninger og dermed sikre effektiviteten af interventioner, der gennemføres i Unionen.
5. Retlige enheder, som indgår i konsortier med mindst tre uafhængige enheder, som er etableret i forskellige medlemsstater eller oversøiske lande eller territorier, som er knyttet til de pågældende stater eller tredjelande, der er associeret til programmet, eller andre tredjelande, er støtteberettigede.
6. Retlige enheder, der er etableret i et tredjeland, der ikke er associeret til programmet, bør i princippet afholde omkostningerne ved deres deltagelse.

Artikel 12
Indkaldelser af forslag

Uden at det berører artikel [188] i finansforordningen, kan der ydes tilskud uden indkaldelse af forslag til de organer, der er anført i bilag I.

Artikel 13
Tildelingskriterier

Der fastsættes tildelingskriterier i indkaldelser af forslag, idet der tages højde for følgende:

- (a) projekter, der finansieres via programmet, skal undgå at undergrave programmets målsætninger vedrørende miljø, klima eller relevant ren energi og skal om muligt fremme brugen af grønne offentlige indkøb.
- (b) projekter, som giver sidegevinster og fremmer synergier mellem delprogrammerne, jf. artikel 4, gives forrang
- (c) projekter med det største potentiale til at blive udbredt og udnyttet af den offentlige eller private sektor eller til at mobilisere de største investeringer eller finansielle ressourcer (katalysatorpotentiale) gives forrang
- (d) det sikres, at resultaterne af standard indsatsprojekter kan udbredes

- (e) projekter, som bygger på eller opskalerer resultaterne af andre projekter finansieret under programmet, forudgående programmer eller andre EU-midler, tildeles en bonus i forbindelse med deres evaluering
- (f) hvor det er hensigtsmæssigt, rettes der især opmærksomhed mod projekter i geografiske områder, som har særlige behov eller er særligt sårbare, såsom områder med særlige miljømæssige udfordringer eller naturbetingede begrænsninger, grænseområder eller regioner i den yderste periferi.

Artikel 14

Støtteberettigede udgifter til køb af jord

Ud over kriterierne i artikel [186] i finansforordningen er udgifter til køb af jord berettiget til EU-støtte, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- (a) købet bidrager til at forbedre, vedligeholde og retablere integriteten af det Natura 2000-net, der er oprettet ved artikel 3 i direktiv 92/43/EØF, herunder ved forbedring af forbindelsesmuligheder ved oprettelsen af korridorer, trædesten eller andre elementer af grøn infrastruktur
- (b) købet af jord er den eneste eller den mest omkostningseffektive metode til at nå det ønskede bevaringsresultat
- (c) den købte jord forbeholdes på lang sigt anvendelser, der er i overensstemmelse med programmets særlige målsætninger
- (d) den berørte medlemsstat sikrer ved overførsel eller på anden måde, at sådan jord på lang sigt forbeholdes naturbevaringsformål.

Artikel 15

Kumulativ, supplerende og kombineret finansiering

1. En foranstaltning, som har modtaget et bidrag under et andet EU-program, må også modtage et bidrag fra programmet, forudsat at bidragene ikke dækker de samme omkostninger. Reglerne for hvert EU-program skal gælde for dets respektive bidrag til foranstaltningen. Den kumulative finansiering må ikke overstige de samlede støtteberettigede omkostninger ved foranstaltningen, og støtte fra forskellige EU-programmer kan beregnes på et prorata-grundlag i overensstemmelse med det dokument, hvori støttevilkårene er fastsat.
2. Foranstaltninger, som tildeles kvalitetsmærket Seal of Excellence, eller som opfylder følgende kumulative komparative betingelser:
  - (a) de er blevet vurderet som led i en indkaldelse af forslag inden for rammerne af programmet
  - (b) de opfylder minimumskravene til kvalitet i den pågældende indkaldelse af forslag
  - (c) de kan ikke finansieres inden for rammerne af den pågældende indkaldelse af forslag på grund af budgetmæssige begrænsninger.

kan modtage støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond Plus eller Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne i henhold til artikel [67], stk. 5, i forordning (EU) XX [forordningen om fælles bestemmelser] og artikel [8] i forordning

(EU) XX [finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik], forudsat at sådanne foranstaltninger er i overensstemmelse med det pågældende programs målsætninger. Reglerne for den fond, der yder støtte, anvendes.

KAPITEL III BLANDINGSOPERATIONER

Artikel 16 Blandingsoperationer

Blandingsoperationer under dette program gennemføres i overensstemmelse med [InvestEU-forordningen] og finansforordningens afsnit X.

KAPITEL IV PROGRAMMERING, OVERVÅGNING, RAPPORTERING OG EVALUERING

Artikel 17 Arbejdsprogram

1. Programmet gennemføres ved hjælp af mindst to flerårige arbejdsprogrammer som nævnt i finansforordningens artikel 110. Hvis det er relevant, angives det samlede beløb, der er afsat til blandingsoperationer, i arbejdsprogrammerne.
2. Hvert flerårigt arbejdsprogram præciserer i overensstemmelse med målsætningerne fastsat i artikel 3 følgende:
  - (a) fordelingen af midler inden for hvert delprogram på finansieringsbehovene herunder og mellem forskellige former for støtte
  - (b) projektemnerne eller de særlige finansieringsbehov, for hvilke der er foretaget en forhåndstildeling af midlerne til de projekter, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2, litra c) og d)
  - (c) de planer, for hvilke der kan ansøges om finansiering af de projekter, der er omhandlet i artikel 10, stk. 2, litra b)
  - (d) den maksimale støtteberettigelsesperiode for gennemførelsen af projektet.

Artikel 18 Overvågning og rapportering

1. Indikatorer, som skal rapporteres vedrørende programmets fremskridt med hensyn til opfyldelsen af målsætningerne, jf. artikel 3, findes i bilag II.
2. For at sikre en effektiv vurdering af programmets fremskridt med hensyn til at opfylde målsætningerne tillægges Kommissionen beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 21 med henblik på at ændre bilag II for om nødvendigt at gennemgå eller supplere indikatorerne, og med henblik på at supplere denne forordning med bestemmelser vedrørende oprettelsen af en overvågnings- og evalueringsramme.
3. Performancerapporteringssystemet skal sikre, at data til overvågning af programmets gennemførelse og resultater indsamles effektivt og rettidigt. Til dette formål pålægges modtagere af EU-midler forholdsmæssigt afpassede rapporteringskrav, hvormed der åbnes mulighed for at indsamle aggregerbare output- og effektindikatorer på projektniveau for alle relevante specifikke miljø- og

klimapolitiske målsætninger, herunder i relation til Natura 2000, og for emissioner af visse luftforurenende stoffer, herunder CO₂.

4. Kommissionen overvåger og rapporterer regelmæssigt om mainstreaming af klima- og biodiversitetsmålsætninger, herunder udgiftsbeløbet. Denne forordnings bidrag til målet om, at mindst 25 % af Unionens samlede budgetudgifter bidrager til klimamålsætningerne, skal spores gennem Unionens klimamarkørsystem. Biodiversitetsrelaterede udgifter skal spores ved anvendelse af et særligt sæt af markører. Disse sporingsmetoder skal anvendes til at kvantificere de forpligtelsesbevillinger, der forventes at bidrage til henholdsvis klima- og biodiversitetsmålsætninger i den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 på det relevante opdelingsniveau. Der redegøres for udgifterne hvert år i programmerklæringen for budgettet. Programmets bidrag til opfyldelsen af Unionens klima- og biodiversitetsmålsætninger bør rapporteres regelmæssigt i forbindelse med evalueringer og i årsberetningen.
5. Kommissionen skal vurdere synergier mellem programmet og andre komplementære EU-programmer og mellem dets delprogrammer.

Artikel 19 *Evaluering*

1. Evalueringer gennemføres så betids, at resultaterne kan indgå i beslutningsprocessen.
2. Midtvejsevalueringen af programmet foretages, når der foreligger tilstrækkelige oplysninger om programmets gennemførelse, dog senest fire år efter påbegyndelsen af programmets gennemførelse.
3. Ved afslutningen af programmets gennemførelse, dog senest fire år efter udløbet af den periode, der er omhandlet i artikel 1, andet afsnit, gennemfører Kommissionen en endelig evaluering af programmet.
4. Kommissionen meddeler Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget resultaterne af evalueringerne og sine bemærkninger hertil.

KAPITEL V OVERGANGSBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 20 *Information, kommunikation og offentliggørelse*

1. Modtagere af EU-midler anerkender EU-midlernes oprindelse og sikrer synligheden af disse (navnlig ved fremstød for projekterne og disses resultater) gennem sammenhængende, virkningsfulde og målrettede oplysninger, som er afpasset forholdsmæssigt efter forskellige modtagergrupper, herunder medierne og offentligheden.
2. Kommissionen gennemfører informations- og kommunikationstiltag vedrørende programmet, dets foranstaltninger og resultater. De finansielle midler, der er afsat til programmet, skal også bidrage til den institutionelle formidling af Unionens politiske prioriteter, for så vidt som de vedrører målene i artikel 3.

Artikel 21
Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 18, stk. 2, tillægges Kommissionen indtil den 31. december 2028.
3. Den i artikel 18, stk. 2, omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning af 13. april 2016.
5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 18, stk. 2, træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet eller Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 22
Ophævelse

Forordning (EU) nr. 1293/2013 ophæves med virkning fra den 1. januar 2021.

Artikel 23
Overgangsbestemmelser

1. Denne forordning påvirker ikke videreførelsen eller eventuelle ændringer af de pågældende foranstaltninger frem til deres afslutning, jf. Europa-Parlamentets eller Rådets forordning (EF) nr. 614/2007³⁹ og forordning (EU) nr. 1293/2013, som fortsat finder anvendelse på de pågældende foranstaltninger, indtil de afsluttes.
2. Den finansielle bevilling kan også dække de tekniske og administrative bistandsudgifter, der er nødvendige for at sikre overgangen mellem programmet og de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til forordning (EF) nr. 614/2007 og forordning (EU) nr. 1293/2013.
3. Om nødvendigt kan der opføres bevillinger på budgettet ud over den 31. december 2027 til dækning af udgifter i medfør af artikel 5, stk. 4, til forvaltning af foranstaltninger, som ikke er afsluttet inden denne dato.

---

³⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 614/2007 af 23. maj 2007 om det finansielle instrument for miljøet (Life+) (EUT L 149 af 9.6.2007, s. 1).

4. Tilbageførsler fra finansielle instrumenter, som er oprettet i henhold til forordning (EU) nr. 1293/2013, kan investeres i finansielle instrumenter, som oprettes i henhold til [InvestEU Fund].
5. Som angivet i artikel 21 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 966/2012⁴⁰ anvendes bevillingerne svarende til de formålsbestemte indtægter, der stammer fra tilbagebetaling af uretmæssigt udbetalte beløb i henhold til forordning (EF) nr. 614/2007 eller forordning (EU) nr. 1293/2013, til at finansiere programmet.

Artikel 24
Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

---

⁴⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 af 25. oktober 2012 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget og om ophævelse af Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 (EUT L 298 af 26.10.2012, s. 1).

FINANSIERINGSOVERSIGT

1. FORSLAGETS/INITIATIVETS RAMME

1.1. Forslagets/initiativets betegnelse

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1293/2013

1.2. Berørt(e) politikområde(r) (programklynge)

III. Naturressourcer og miljø

1.3. Forslaget/initiativet vedrører

☐ en ny foranstaltning

☐ en ny foranstaltning som opfølgning på et pilotprojekt/en forberedende foranstaltning⁴¹

☒ en forlængelse af en eksisterende foranstaltning

☐ en sammenlægning eller en omlægning af en eller flere foranstaltninger til en anden/en ny foranstaltning

1.4. Forslagets/initiativets begrundelse

1.4.1. *Behov, der skal opfyldes på kort eller lang sigt, herunder en detaljeret tidsplan for iværksættelsen af initiativet*

Forordningen forventes at træde i kraft 1. januar 2021.

Forud for gennemførelsen vil følgende finde sted:

- forberedende aktiviteter, som gennemføres inden for rammerne af det nuværende program, og som der er særligt brug for i den indledende fase af gennemførelsen af delprogrammet Natur og Biodiversitet

- vedtagelsen af den flerårige finansielle ramme, som inden for hvert delprogram fastsætter tildelingen af midler mellem forskellige former for støtte, projektemner eller særlige finansieringsbehov, for hvilke der er brug for forhåndstildeling af midler, de forskellige former for planer, for hvilke der kan ansøges om finansiering til strategiske integrerede projekter, såvel som den maksimale støtteberettigede periode for projekternes gennemførelse.

1.4.2. *Merværdien ved en indsats fra Unionens side (f.eks. koordineringsfordele, retssikkerhed, større effektivitet eller komplementaritet). Ved "merværdien ved en indsats fra Unionens side" forstås her merværdien af EU's intervention i forhold til den værdi, som medlemsstaterne ville have skabt enkeltvis.*

Begrundelse for handling på EU-plan (ex ante)

Programmets merværdi skyldes dets rolle som katalysator med hensyn til at støtte Unionens miljø- og klimapolitikudvikling såvel som aktiviteter, der fremmer opfyldelsen af Unionens miljø- og klimamålsætninger, herunder omstillingen i hele Unionen til relevant ren energi.

Miljøproblemer, herunder klimaændringer, er kendetegnet ved at række ud over politiske, retlige og menneskeskabte grænser og kan ikke løses tilfredsstillende af medlemsstaterne på

⁴¹ Jf. finansforordningens artikel 58, stk. 2, litra a) hhv. b).

egen hånd. Der er behov for indgreb på EU-plan i form af et specifikt instrument for miljø- og klimaindsatsen, som omfatter energieffektivitet og vedvarende energi, for effektivt at løse sådanne problemer, forhindre manglende koordinering og fremme koordineret mainstreaming af miljø- og klimaindsatsen på tværs af EU-budgettet med målrettede foranstaltninger.

Gennemførelsen effektiviseres, fordi LIFE bidrager til udvikling, gennemførelse og håndhævelse af Unionens miljø- og klimapolitikker og miljø- og klimalovgivning, sikrer koordinering på EU-niveau og tilvejebringer en EU-plattform for deling af bedste praksis og demonstration af mere effektive løsninger, herunder for omstillingen til ren energi, som kan udbredes i større målestok i Unionen.

LIFE muliggør en bedre ansvarsfordeling, samtidig med at det fremmer solidariteten, hvad angår forvaltning/bevaring af Unionens miljøaktiver, som normalt er offentlige goder, og som ikke fordeles ligeligt i Unionen. De dertil hørende omkostninger og fordele afspejles ikke normalt i markedet, og som følge heraf er der behov for at sikre, at byrden deles, så det indre marked kan fungere korrekt.

LIFE fokuserer på projekter i relativt lille målestok og tilvejebringer de engangsinvesteringer, der er brug for på et specifikt område, hvorved indledende hindringer overvindes, og nye tilgange afprøves, og disse vil efterfølgende være katalysator for bredere foranstaltninger og sikre mainstreaming af miljø- og klimapolitikken i Unionens væsentligste udgiftsinstrumenter.

Gennem strategiske integrerede projekter og strategiske naturprojekter skaber programmet synergier på tværs af Unionens og de nationale fonde, hvilket fremmer gennemførelsen af Unionens lovgivning.

Derudover finansierer LIFE de tiltag og foranstaltninger, som ikke ville blive tilstrækkeligt finansieret af medlemsstaterne alene. Visse dele af Unionens miljølovgivning såsom habitatdirektivet og direktivet om nationale emissionslofter har særligt brug for EU-finansiering for at opfylde deres målsætninger.

Den forventede genererede EU-merværdi (efterfølgende) er knyttet til programmets katalysatoreffekt og følgelig til virkningen af:

- ny/ændret lovgivning og politik som vedtaget og gennemført på internationalt niveau (f.eks. Parisaftalen) og på EU-niveau
- gennemførelse af nye innovative teknologier, tilgange og bedste praksis og
- anvendelse af succesrige tekniske og politikrelaterede løsninger med henblik på at integrere målsætninger for miljø, klimaindsats og ren energi i andre politikker og i den offentlige og private sektors praksis.

1.4.3. Erfaringer fra lignende foranstaltninger

I den endelige evaluering af LIFE+-programmet (2007-2013) konkluderes det, at programmet havde succes med hensyn til at fremme gennemførelsen af Unionens miljøpolitik og -lovgivning med betydelig EU-merværdi til følge. Der blev imidlertid også konstateret en række mangler. Størstedelen af disse blev afhjulpnet ved at ændre udformningen af det nuværende LIFE-program (2014-2020).

Ændringernes effektivitet blev undersøgt i den seneste midtvejsevaluering af LIFE. Evalueringen blev foretaget i en tidlig fase af programmets gennemførelse, hvor kun projekterne for 2014 og 2015 var påbegyndt, men det blev bekræftet, at programmet er på rette vej til at blive effektivt, virkningsfuldt og relevant, og at det bidrager til Europa 2020-strategien. Derudover betragter langt størstedelen af de interessenter, som deltog i den

offentlige høring, LIFE som et meget vigtigt instrument til håndtering af miljø- og klimaprioriteterne.

De erfaringer, der er gjort i forbindelse med midtvejsevalueringen, og, hvor det er relevant, henstillingerne fra andre revisioner af LIFE-programmet, er sammenfattet nedenfor. Det drejer sig om tre aspekter: programmets relevans, sammenhæng og dækning, effektivitet og katalysatoreffekt samt effektivitet og forenkling. Der er allerede taget højde for nogle af konklusionerne i gennemførelsen af det nuværende program.

1. Relevans, sammenhæng og dækning

- LIFE-programmet og dets overordnede målsætninger er relevante og målrettet Unionens eksisterende miljø- og klimapolitiske prioriteter. De seks prioriterede områder, der er fastsat i den gældende LIFE-forordning, svarer til behovene.
- Ca. 13 % af LIFE-projekterne har virkninger på mere end ét tematisk område. Disse overlapninger skaber synergi: Projekter med flere formål er mere effektive, når naturressourcernes indbyrdes afhængighed tages i betragtning. Deres kombinerede virkning giver bonuspoints i forbindelse med evalueringen.
- Det begrænsede budget, bredden af de politiske målsætninger, som programmet vedrører, og de nye udfordringer indebærer, at der ikke kunne tages tilstrækkeligt hånd om alle områder inden programmeringsperiodens udløb. En kritisk masse, der kan udløse en ændring for alle miljø- og klimaspørgsmål, vil kræve en væsentlig forøgelse af budgettet.
- En reduktion af programmets tematiske anvendelsesområde vil til gengæld få alvorlige konsekvenser med hensyn til håndtering af en eller flere af programmets prioriteter (f.eks. ressourceeffektivitet, vand- og luftkvalitet, nedbringelse af drivhusgasemissioner, natur og biodiversitet samt bevaringen af havmiljøet).
- Overlapninger mellem de tilskud, som finansieres via LIFE og andre EU-programmer (f.eks. demonstrationsprojekter under Horisont 2020), skaber synergi, eftersom programmerne har særskilte mål og aktiviteter, der er indbyrdes forbundne, samtidig med at de er af forskellig størrelse og art. På visse områder (f.eks. natur og biodiversitet, herunder havets økosystemer) spiller programmet en unik og afgørende rolle. Der er især synergier og komplementaritet med programmerne for forskning, samhørighed og udvikling af landdistrikterne. Der er dog fortsat plads til forbedring af den systematiske udvikling af synergimekanismer.

2. Effektivitet og katalysatoreffekt

- De forskellige former for støtte (standard indsatsprojekter, integrerede projekter, teknisk bistand til integrerede projekter, forberedende projekter og NGO-støtte) lader til at være effektive leveringsmekanismer.
- De integrerede projekter, som koordinerer gennemførelsen af projekter over et stort geografisk område, har vist sig at have et betydeligt potentiale for at øge LIFE's katalysatoreffekt. LIFE-finansiering på 251,7 mio. EUR til integrerede projekter under det nuværende program i perioden 2014-2016 forventes at udløse investeringer til miljø- og klimaforanstaltninger på i alt ca. 5,7 mia. EUR. For hver euro fra LIFE forventes der således at blive genereret yderligere 22 euro fra andre kilder, som kan bruges på koordineret vis til miljø- og klimamålsætninger.
- Det finansielle pilotinstrument benævnt instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE) tilsigter at opbygge kapacitet i de finansielle institutioner, så de kan udvikle og afprøve specifikke låneprodukter, der er målrettet den private sektors investeringer i energieffektivitetsforanstaltninger. Det er blevet udnyttet flittigt, og efter

pilotfasen er der mulighed for opskalering og mainstreaming af pilotprojekternes energieffektivitetslån via relevante finansielle instrumenter, som mobiliseres under Unionens programmer, navnlig den fremtidige InvestEU-fond.

- Regionsudvalget har opfordret til, at der med LIFE-programmet skabes større komplementaritet mellem PF4EE og andre relevante instrumenter.
- Gennem faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFF), som er et finansielt pilotinstrument, ydes der lån, egenkapital og garantier til natur- og klimatilpasningsforanstaltninger, som kan generere indtægter eller spare omkostninger. Det er hensigten, at der skal etableres en portefølje af introducerbare, bankacceptable operationer, der tjener som "proof of concept" med henblik på over for potentielle investorer at dokumentere det attraktive i at investere i operationer, som direkte er målrettet biodiversitets- og klimatilpasningsmålsætninger. Udnyttelsen har udviklet sig langsomt på grund af behovet for at tilpasse bankpraksis med henblik på at vurdere afkastet af sådanne investeringer sammenholdt med behovet for at forbedre projektansøgningernes kvalitet. Der er foretaget adskillige justeringer som opfølgning på midtvejsevalueringen af LIFE for at øge instrumentets synlighed og gøre faciliteten for teknisk bistand operationel. Dette har udmøntet sig i en forbedret projektportefølje. En af de henstillinger, som stadig skal efterleves, går ud på at supplere denne finansielle støtte med målrettede tilskud (blanding).
- Offentlige indkøbskontrakter betragtes som en værdifuld leveringsmekanisme, der yder målrettet støtte til forberedelsen af miljø- og klimalovgivning og miljø- og klimapolitik samt gennemførelse og håndhævelse. De har en vigtig katalysatoreffekt.

3. Effektivitet og forenkling

- Uddelegeringen af forvaltningsopgaver fra Kommissionen til Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder (EASME) har medført omkostningsbesparelser og forbedret programmets effektivitet, fordi det har skabt stordriftsfordele ved gennemførelse af det store antal ensartede og standardiserede operationer, som er nødvendige for at forvalte tilskud.
- LIFE er relativt effektivt sammenlignet med andre EU-programmer. Det koster relativt set betydeligt mindre at forvalte LIFE end andre lignende programmer som eksempelvis COSME og Horisont 2020. Forvaltningspraksissen, som er kendetegnet ved brugen af ekstern støtte til projektovervågning, har resulteret i, at ekstremt mange projekter er blevet en succes, og at fejlfrekvensen er meget lav (0,25 % i 2017, hvilket er den laveste blandt alle Unionens programmer).

Hvad der mere kan gøres:

- Mere målrettet styring af projekterne mod de vigtigste prioriteter vil kunne øge fokus og resultaterne, navnlig hvad angår delprogrammet Miljø, hvor de tematiske prioriteter p.t. er fastsat i forordningen for en periode på syv år. Nye prioriteter, som dukker op i løbet af den syvårige programmeringsperiode (såsom den cirkulære økonomi og relaterede sektorer, herunder plast), eller andre prioriteter, der ikke er tilstrækkeligt omfattet af projekterne (udvalgt efter indkaldelse af forslag på baggrund af en bottom-up-tilgang), imødegås muligvis ikke med et tilstrækkeligt antal foranstaltninger.
- Støttemodtagerne finder, at den administrative byrde er for stor. Der er følgelig brug for at forenkle forordningen samt ansøgnings- og rapporteringsprocesserne. Visse forenklingsforanstaltninger er allerede blevet indført, mens andre stadig afprøves.
- Deltagelsen blandt støttemodtagere fra visse medlemsstater er lav, hvilket indebærer en svækkelse af programmets katalysatoreffekt. Brugen af nationale tildelinger har vist sig at

være et ineffektivt redskab til at håndtere dette problem. Det har begrænset deltagelsen i de lande, som deltog i højere grad, uden at de andres deltagelse blev øget. Den er derfor afskaffet fra 2018. De tilskud til kapacitetsopbygning, der blev indført i 2014, tildeles stadig, og det er for tidligt at drage konklusioner, men resultaterne lader til at være blandede. Der bør findes nye måder at modvirke ulige deltagelse på.

- Jo mere projektresultaterne udbredes, jo større katalysatoreffekt har LIFE. Det fremgår af en rapport fra 2016, at selv om ca. tre fjerdedele af projekterne har et godt potentiale for at blive udbredt, er der stadig plads til forbedring med hensyn til den faktiske udbredelse. Støttemodtagerne fremhæver, at de største hindringer er mangel på finansielle midler, beslutningstagernes interesse og forståelse for sagens hastende karakter, specifikke oplysninger og formidling af anvendelige løsninger samt investeringsplanlægningskapacitet.

1.4.4. Sammenhæng med andre relevante instrumenter og eventuel synergivirkning

LIFE-programmet er som den eneste EU-fond helt og holdent målrettet miljø- og klimamålsætninger, herunder omstillingen til ren energi. Det er målrettet en niche mellem de EU-programmer, som støtter forskning og innovation, på den ene side og de EU-programmer, som finansierer en storstilet udbredelse af foranstaltninger på den anden side (se figur 1 nedenfor).

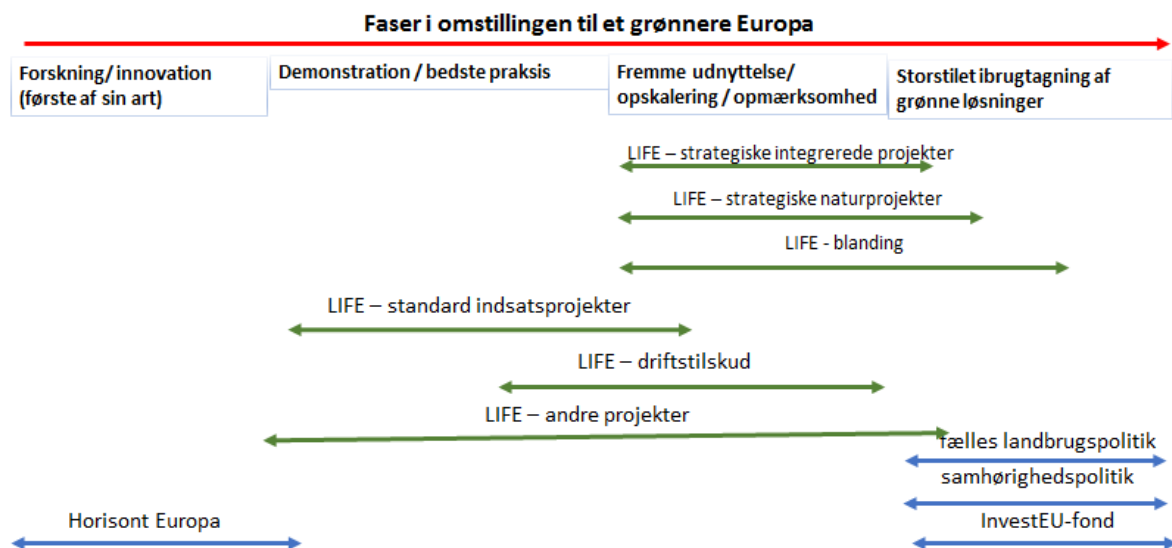
Som det fremgår af figur 1, omfatter første fase, "*forskning/innovation*", primært forskning, som øger videnskabelig viden, og teknisk dokumentation med henblik på at påvise levedygtigheden af innovationer. LIFE omfatter ikke dette område bortset fra forskningsaktiviteter i lille målestok, som støtter projekters øvrige målsætninger. Anden fase, "*demonstration/bedste praksis*", herunder test, demonstration og pilotforsøg med effektiviteten af nye teknologier, tilgange eller politikker som metoder til gennemførelse af politikken. LIFE finansierer først og fremmest foranstaltninger i denne fase, særlig inden for rammerne af "traditionelle" standard indsatsprojekter. LIFE finansierer også foranstaltninger i den tredje fase, "fremme udnyttelse/opskalering/bevidsthed", f.eks. via strategiske integrerede projekter og aktiviteter, som støtter omstillingen til ren energi. I denne fase baner projekterne vejen for en storstilet ibrugtagning af passende teknologier og tilgange. Den fjerde fase, "finansiering i stor skala af grønne løsninger", omfatter de tilfælde, hvor en teknologi, en tilgang eller en politik er troværdig, men adgangen til finansiering udgør den primære hindring. LIFE yder ikke finansiering til selve gennemførelsen i stor målestok.

Selv om aktiviteterne inden for rammerne af LIFE-programmet har fokus på praktiske løsninger af visse problemer, virker programmet primært indirekte via dets rolle som katalysator, dvs. støtte til foranstaltninger i lille målestok, hvis formål er at starte, udvide eller sætte skub i bæredygtig produktions-, distributions- og forbrugspraksis ved at:

- fremme udvikling og udveksling af bedste praksis og viden
- opbygge kapacitet og fremskynde gennemførelsen af miljø- og klimaloggivning og miljø- og klimapolitikker
- hjælpe interessenter, der i lille målestok tester teknologier og løsninger, og
- mobilisere finansiering fra andre kilder.

Figur 1. Dækningen af LIFE og andre væsentlige EU-programmer og -fonde

Kilde: Europa-Kommissionen

Konsekvensanalysen bekræfter konklusionerne fra midtvejsevalueringen af LIFE, om at der er synergi mellem overlapningerne i relation til finansieringsfasen vedrørende gennemførelse og udvikling af miljø- og klimapolitik (jf. ovenstående figur 1).

Der vil blive udviklet synergier med især [InvestEU-fonden], navnlig politikområdet bæredygtig infrastruktur, [Horisont Europa], Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond+, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond].

LIFE skal støtte demonstrationsmetoder, tilgange og bedste praksis, som kan udbredes og opskaleres til større programmer. Strategisk integrerede LIFE-projekter vil tiltrække andre europæiske, nationale, regionale og private midler til gennemførelsen af centrale miljø- og klimaplaner (f.eks. vandområdeplaner, planer for ren luft osv.). Navnlig hvad angår Natur og Biodiversitet vil de strategiske naturprojekter gennemføre sammenhængende handlingsprogrammer for at mainstreame Unionens natur- og biodiversitetsmålsætninger og natur- og biodiversitetsprioriteter i andre politikker og finansielle instrumenter, herunder via koordineret gennemførelse af de prioriterede aktionsplaner, der er fastsat i henhold til direktiv 92/43/EØF. Disse projekter vil sigte mod at koordinere tilgængelige ressourcer til støtte for natur- og biodiversitetsmålsætninger og således styrke mainstreaming-aspektet.

I konsekvensanalysen blev to specifikke løsninger undersøgt i relation til programmets anvendelsesområde med det formål at udvikle potentielle synergier og tage hånd om huller og overlapninger.

På den ene side gælder det i betragtning af, at delprogrammet LIFE-klima har en tilsvarende målsætning og er målrettet samme område, at inddragelsen af støtteaktioner til omstilling til ren energi vil styrke programmets overordnede sammenhæng og synergier i gennemførelsen af Unionens politikker vedrørende miljø, klima og ren energi.

På den anden side vil den videreførte finansiering af BEST-ordningen⁴² inden for rammerne af LIFE-delprogrammet Natur og Biodiversitet lukke et hul i relation til finansieringen til fordel for biodiversitet i regionerne i den yderste periferi og i de oversøiske lande og territorier og åbne mulighed for at videreudvikle den synergi, som der allerede blev taget hul på med BEST.

1.5. Varighed og finansielle virkninger

- ☒ Begrænset varighed
- ☒ gældende fra 1.1.2021 til 31.12.2027
- ☒ Finansielle virkninger fra 2021 til 2027 for forpligtelsesbevillinger og fra 2021 til 2036 for betalingsbevillinger.
- ☐ Ubegrænset varighed

Iværksættelse med en indkøringsperiode fra [...] til [...] derefter gennemførelse i fuldt omfang.

1.6. Påtænkt(e) forvaltningsmetode(r)⁴³

- ☒ Direkte forvaltning ved Kommissionen
- ☒ i dens tjenestegrene, herunder ved dens personale i EU's delegationer
- ☒ i gennemførelsesorganer
- ☐ Delt forvaltning i samarbejde med medlemsstaterne
- ☒ Indirekte forvaltning ved at overlade budgetgennemførelsesopgaver til:
- ☒ tredjelande eller organer, som tredjelande har udpeget
- ☒ internationale organisationer og deres organer (angives nærmere)
- ☒ Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond
- ☒ de organer, der er omhandlet i finansforordningens artikel 70 og 71
- ☒ offentligretlige organer
- ☒ privatretlige organer, der har fået overdraget samfundsopgaver, forudsat at de stiller tilstrækkelige finansielle garantier
- ☒ privatretlige organer, undergivet lovgivningen i en medlemsstat, som har fået overdraget gennemførelsen af et offentlig-privat partnerskab, og som stiller tilstrækkelige finansielle garantier
- ☐ personer, der har fået overdraget gennemførelsen af specifikke aktioner i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i henhold til afsnit V i TEUF, og som er udpeget i den relevante basisretsakt.

⁴² Da der ikke findes et specifikt retsgrundlag, fastsætter budgetmyndigheden hvert år finansieringen af denne ordning. I 2018 er en forberedende foranstaltning blevet finansieret. Ifølge finansforordningen har en forberedende foranstaltning til formål at forberede et forslag til vedtagelse af fremtidige foranstaltninger og kan ikke forlænges mere end tre år i træk. Der er derfor brug for at fastsætte en finansieringsramme for videreførelsen af BEST i perioden efter 2020.

⁴³ Forklaringer vedrørende forvaltningsmetoder og henvisninger til finansforordningen findes på webstedet BudgWeb:
<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

Hvis der angives flere forvaltningsmetoder, gives der en nærmere forklaring i afsnittet "Bemærkninger".

Bemærkninger:

Gennemførelsen af programmet kan blive uddelegeret til et forvaltningsorgan under hensyntagen til resultatet af en cost-benefit-analyse og dertil knyttede beslutninger, der skal træffes.

Indirekte forvaltning kan anvendes på ad hoc-basis og på en begrænset del af programmets finansieringsramme ved at overlade budgetgennemførelsesopgaver til internationale organisationer, Den Europæiske Investeringsbank, Den Europæiske Investeringsfond eller andre organisationer. Dette vil afhænge af, hvilke typer opgaver der er tale om.

2. FORVALTNINGSFORANSTALTNINGER

2.1. Overvågning og rapportering

Angiv hyppighed og betingelser.

I henhold til midtvejsevalueringen var den nuværende overvågning og evaluering generelt effektiv.

Hvad angår anvendelse af projektets midler viser resultaterne af den efterfølgende kontrol af LIFE+ og kontrollen på stedet af LIFE-projekter, at et ekstremt højt antal projekter leverer gode resultater, og at programmets fejlprocent – især det beløb, som er forbundet med risiko – ligger langt under væsentlighedstærsklen på 2 % og er aftagende. Den lå på 2,27 EUR for hver 100 EUR, der blev brugt i 2012, faldt til 1,24 EUR i 2015 og yderligere til 0,44 EUR i 2016 og 0,25 EUR i 2017, hvilket er den laveste fejlprocent blandt alle Unionens programmer.

Overvågningen af programmet er baseret på de erfaringer, der er gjort med tidligere programmer, og foretages:

1. på projektniveau og

2. på programniveau.

1. I alle forslag skal de forventede resultater angives, udtrykt i resultater på projektniveau. Disse resultater defineres i henhold til en række på forhånd fastsatte resultatindikatorer. For projekterne valideres disse indikatorer af overvågningsholdet og af den projektansvarlige og udgør grundlaget for overvågning af projektets fremskridt. De ajourføres regelmæssigt, og de forventede værdier sammenlignes med de reelle værdier i midtvejsrapporten og de endelige rapporter.

Overvågningsbesøg for indsatsprojekter på miljø-, biodiversitets- og klimaområdet påtænkes foretaget mindst en gang om året, og Kommissionens embedsmænd aflægger mindst én gang besøg hos hvert projekt. Der gives tilbagemeldinger til støttemodtageren med henblik på at forbedre indsatsen. Der oprettes en overvågningssag ved indledningen af hvert projekt. Det er en kort rapport med en projektbeskrivelse og en sammenfatning af foranstaltninger samt forventede output og resultater. Overvågningsholdets årlige besøg giver et overblik over projektets gennemførelse og muliggør tidlig opdagelse af problemer, som der straks tages hånd om. Det bidrager til projekternes høje succesrate og til programmets lave fejlprocent.

Det kræves, at der for hvert projekt sammen med den endelige rapport fremlægges en plan for tiden efter LIFE, herunder en liste over de forventede virkninger, der tjener som grundlag for at vurdere projektresultaternes bæredygtighed. Den nuværende praksis med efterfølgende overvågningsbesøg hos udvalgte projekter fortsættes. Denne vil give oplysninger om projekternes udbredelsesmuligheder efter et år og bidrage til vurderingen af programmets katalysatoreffekt.

2. På programniveau fastsætter den flerårige finansielle ramme specifikke tematiske prioriteter for deres varighed og særlige mål, herunder de forventede resultater (dvs. det forventede antal strategiske integrerede projekter, LIFE-projekternes dækning af Natura 2000, LIFE-projekternes dækning af vandområdedistrikter). Ved afslutningen af hvert års indkaldelse af forslag vil Kommissionen analysere, om et tilstrækkeligt antal projekter for et bestemt indsatsområde er blevet finansieret, og vil gennemføre justeringer, som er nødvendige for at opfylde arbejdsprogrammet og midtvejsmålene.

De vigtigste resultater for særlige prioriteter fremlægges på klyngemøder og opsummeres i tematiske rapporter. De er et af de vigtigste værktøjer til at udbrede resultater og give input til politikudvikling og -gennemførelse.

Vurderingen af programmets katalysatorvirkning vanskeliggøres navnlig af den brede vifte af finansierede initiativer og den kendsgerning, at programmets katalysatoreffekt primært forventes at slå igennem på lang sigt, efter at projekterne er afsluttet. Det er derfor nødvendigt at ramme en balance mellem på den ene side behovet for at få detaljerede og relevante data og på den anden side de dertil knyttede omkostninger og den administrative byrde, der pålægges støttemodtageren.

I den forbindelse vil følgende informationskilder blive anvendt i kombination med data indsamlet på projektniveau:

1. En stikprøve af projektresultaterne vil blive vurderet på grundlag af kilder og værktøjer, som er uafhængige af selve projektet (f.eks. regionale data om luftkvalitet eller data fra virksomhedsregistre). Disse projekter vil blive identificeret systematisk
2. Data, som støttemodtagerne frivilligt har stillet til rådighed om allerede afsluttede projekter, og som kontrolleres på stikprøvebasis og gennem efterfølgende missioner
3. Data om det samlede beløb på de finansielle ressourcer, der er mobiliseret og/eller koordineret gennem projekterne, vil blive indsamlet systematisk
4. Hovedaktørerne undersøges på nationalt niveau og EU-niveau.

Byrden ved dataindsamlingen vil derigennem yderligere overdrages fra modtagerne til overvågningsfunktionen (overvågningsholdet, eksterne overvågningsekspert, EASME og Kommissionen).

Der gennemføres en midtvejsevaluering og en efterfølgende evaluering af programmet i henholdsvis 2024 og 2027. Som angivet i konsekvensanalysen vil disse give et overblik over det igangværende program suppleret med en performanceanalyse for LIFE-programmet 2014-2020 og LIFE+-programmets virkning, idet der tages højde for den gennemsnitlige projektvarighed.

For at dokumentere de sidegevinster, som programmet kan tilføre specifikke prioriteter, som f.eks. klimaindsatsen og biodiversiteten, og for at bedre at illustrere det tilgængelige udgiftsniveau gennem programmet for disse prioriteter omfatter overvågningsrammen metoden til sporing af klimarelaterede og biodiversitetsrelaterede udgifter som defineret i FFR-meddelelsen.

Dermed åbnes mulighed for at angive udgifterne i relation til disse to prioriteter på tværs af LIFE-programmet.

2.2. Forvaltnings- og kontrolsystem(er)

2.2.1. Begrundelse for den/de påtænkte forvaltningsmetode(r), finansieringsmekanisme(r), betalingsvilkår og kontrolstrategi

LIFE-programmet forvaltes centralt og direkte af Kommissionen, som eventuelt delvist delegerer forvaltningen til et eksisterende gennemførelsesorgan. Indirekte forvaltning kan komme på tale lejlighedsvist for specifikke ad hoc-foranstaltninger.

Kommissionen vil blive bistået af en ekspertgruppe med repræsentanter for medlemsstaterne.

Det interne kontrolsystem er baseret på tidligere erfaringer. Dets hovedelementer, som gælder for alle finansielle transaktioner – tilskud, udbud og priser – er:

- de finansielle kredsløb, bl.a. baseret på en forudgående kontrol af hver transaktion og på en specifik kontrol af nogle af dem
- kontrollen af ansøgernes/tilbudsgivernes finansielle og tekniske kapacitet forud for tildelingen
- de årlige forvaltnings- og resultatrapporter og andre rapporter, der er målrettet regnskabsføringen og den finansielle og operationelle forvaltning.

For et på forhånd fastlagt antal projekter – som udvælges ud fra enten en risikobetragtning (for at afsløre og korrigere fejl) eller på grundlag af en repræsentativ stikprøve (for at give den anvisningsberettigede en rimelig forvisning om, at transaktionerne er lovlige og korrekte) – foretages efterfølgende revisioner på stedet.

Kontrolstrategien tager hensyn til anbefalingerne fra evalueringerne af programmet, rapporterne fra den interne revisor og Revisionsrettens særberetninger med henblik på at øge programmets effektivitet og europæiske merværdi.

2.2.2. *Oplysninger om de udpegede risici og det/de interne kontrolsystem(er), der etableres for at afbøde dem*

Det interne kontrolsystem bygger i vid udstrækning på de erfaringer, der er høstet i de 25 år, hvor LIFE-programmet er blevet forvaltet.

En bred vifte af forskellige organisationer drager fordel af projekterne: små og store virksomheder (virksomheder, heriblandt 33 % SMV'er, modtager 44 % af totalbeløbet), private almennyttige organisationer (24 %) og offentlige myndigheder (32 %).

Forslag udvælges ud fra støttemodtagernes faglige kompetencer og finansielle stabilitet samt andre kriterier, der følger af retsgrundlaget.

Under udvælgelsesprocessen benyttes systemet for tidlig varsling til at påvise mulige risici ved potentielle støttemodtagere af centralt forvaltede tilskud. Risikoen for dobbeltfinansiering analyseres i forbindelse med udvælgelsen af projekter, og oplysninger udveksles systematisk med andre tjenestegrene.

Kurser i de forskellige faser af projektcyklusforvaltningen tilrettelægges på stedet for projektledere med henblik på at imødekomme forvaltningsmæssige og finansielle behov. Der tilskyndes til direkte kontakter mellem Kommissionens sagsbehandlere og finansmedarbejdere på den ene side og agenturet på den anden for at besvare konkrete forespørgsler.

Hovedkravene i støtteaftalen forklares støttemodtagerne i forbindelse med besøg på stedet og koordineringsmøder. Navnlig har tilrettelæggelsen af kontrolbesøg ved opstarten af projekter – med sigte på at påpege potentielle problemer i en meget tidlig fase, især angående støttemodtagernes kontrolsystemer, og få disse korrigeret – vist sig at være et værdifuldt redskab til at nedbringe antallet af sager om manglende overholdelse.

Der afholdes informationsmøder for revisorer vedrørende kendetegnene for svig, der kan konstateres ved efterfølgende revision af regnskaber på stedet. Yderligere oplysninger om strategien for bekæmpelse af svig findes i punkt 2.3 nedenfor.

De konstaterede risici vedrørende programmets gennemførelse kan overordnet set inddeles i følgende kategorier:

- Risiko for utilstrækkeligt/ineffektivt målrettet anvendelse af tilskud og risiko for stor spredning af tilskud på grund af større territorielt eller tematisk område.
- Fejl og mangler, der opstår på grund af reglernes kompleksitet for støttemodtagere og Kommissionen (f.eks. udgifters støtteberettigelse).

Overdrages programmet til et forvaltningsorgan, består følgende risici:

- Tab af input fra projekter til politikudformning og omvendt.
- Mangelfuld koordinering, hvis programmet er delvist uddelegeret (med forvaltningsorganet, andre donorer eller finansielle institutioner).
- Risiko for, at ansvarsfordelingen ikke er klart fastlagt i forbindelse med forvaltning og kontrol af opgaver delegeret til organet, hvis programmet er delvist uddelegeret.

De to førstnævnte risici er delvist imødegået med de specifikke løsningsmodeller, som er analyseret i konsekvensanalysen, nemlig:

1. Programmets strategiske fokus er forbedret ved at forenkle forordningen og det flerårige arbejdsprogram.
2. Den administrative byrde for ansøgere og støttemodtagere er mindsket.
3. Procedurene for gennemførelsen af Unionens budget er strømlinet.

Risikoen for eventuelle negative bivirkninger af at overdrage forvaltningen til EASME, såsom mangel på kontinuitet og tab af input fra projekter til politikudformning og omvendt, er hidtil blevet forebygget ved at overføre nøglepersonale fra Kommissionen til EASME og ved at arbejde sammen om en strategi for politikintegration, som omfatter tilbagevendende og enkeltstående aktiviteter, for at sikre, at:

- politiske behov afspejles i programmet og projektgennemførelsen
- relevante output og konklusioner fra projekter videregives til og kan anvendes af de politiske beslutningstagere.

Strategien omfatter aktiviteter såsom uddannelse af agenturets personale i specifikke politikker, fælles tematiske klyngemøder med projekter, fælles overvejelser om politikbehovene i forslagsindkaldelserne, levering af feedback om projektresultater af relevans for politikudformning, osv.

2.2.3. *Vurdering af og begrundelse for kontrolforanstaltningernes omkostningseffektivitet (forholdet mellem kontrolomkostningerne og værdien af de forvaltede midler) samt vurdering af den forventede risiko for fejl (ved betaling og ved afslutning)*

LIFE-programmet for 2014-2020 er på nuværende tidspunkt i det væsentlige uddelegeret til et forvaltningsorgan. Finansieringsoversigten bygger på den antagelse, at programmet for 2020-2027 vil blive gennemført internt af Kommissionens tjenestegrene. Omkostningseffektiviteten ved overdragelsen til et forvaltningsorgan vil blive vurderet på grundlag af en cost-benefit-analyse.

Projekter:

- Projektudvælgelse/-evaluering/-forhandling: forebyggende kontrol af alle sager, evt. med bistand fra eksterne eksperter
- Projektgennemførelse ved hjælp af tilskud: forebyggende og opsøgende overvågning, kontrolbesøg for hvert projekt mindst én gang under projektet
- Inden endelig udbetaling: opsøgende og korrigerende kontrol, skrivebordskontrol af alle sager, herunder udbredt anvendelse af eksterne revisorerklæringer.

Hvert år gennemføres efterfølgende kontrol af tilskud på stedet. Endvidere indføres en ny form for skrivebordskontrol med henblik på at foretage forvaltningskontrol uden besøg på stedet.

Kontrolforanstaltningerne inden for LIFE kan ikke udskilles fra programforvaltningen: i 2017 beløb den overordnede forvaltning sig til 20 mio. EUR, inklusive al kontrol på stedet. Dette svarer til 4 % af det samlede beløb, som forvaltes for året 2017.

Udgiftsbeløbet til kontrol anslås at falde let på grund af de forenklinger, der påtænkes med hensyn til forvaltningen af programmet, og reglerne for omkostningers støtteberettigelse.

- Under hensyntagen til erfaringerne fra det igangværende pilotprojekt bør det overvejes yderligere at give afkald på kravet om, at der skal indgives et komplet forslag ved ansøgningsprocessens begyndelse, idet en tildelingsprocedure i to faser anvendes mere udbredt for standardprojekter. En sådan har allerede været anvendt for integrerede projekter og befinder sig i en pilotfase for visse traditionelle projekter. Dermed mindskes den administrative byrde for ansøgerne.
- Rapporteringskrav tilpasses efter projekters varighed og kompleksitet samt værdien af tilskuddet.
- Databasen over indikatorer forenkles afhængigt af projektets fokus.
- Der anvendes forenkledede omkostningsmodeller, betalinger på grundlag af output og begrænsning af, hvilke omkostninger der kan komme i betragtning til tilskud.
- Der anvendes kaskadetilskud med begrænset indberetning og inddragelse af overvågningsgruppen.
- Ansøgningsproceduren forenkles, herunder rationaliseres formularer og dokumentation.

2.3. Foranstaltninger til forebyggelse af svig og uregelmæssigheder

Angiv eksisterende eller påtænkte forebyggelses- og beskyttelsesforanstaltninger, f.eks. fra strategien til bekæmpelse af svig.

Svig omfatter interne og eksterne forseelser. Det omfatter navnlig enhver krænkelse af Unionens finansielle interesser som defineret i konventionen om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser. Forsæt er det centrale element, der adskiller svigagtige handlinger fra uregelmæssigheder. Svig kan indebære omdømmemæssig risiko foruden finansielle virkninger.

I tråd med OLAF's metode og vejledning er der på GD-niveau udarbejdet en specifik strategi for bekæmpelse af svig ud fra vurderinger af risikoen for svig i forbindelse med de vigtigste finansielle og ikke-finansielle forvaltningsaktiviteter.

Vurderingerne af risikoen for svig blev foretaget i juni – august 2015, og de vil blive ajourført i 2018. Ved vurderingen af risikoen for svig blev der også taget hensyn til IAS' opfølgende audit på SIAC's audit af strategien til bekæmpelse af svig samt Revisionsrettens beretninger. Den overordnede konklusion på de gennemførte vurderinger af risikoen for svig er, at den tilbageværende risiko for materiel uopdaget svig er lav (sandsynlighed og indvirkning).

De områder, hvor den tilbageværende risiko er blevet vurderet som lav-til-middelhøj, blev gennemgået specifikt:

1) Indkøb: Ud fra risikovurderingen er det rimeligt at konkludere, at den iværksatte kontrol effektivt mindsker de væsentligste risici for svig i forbindelse med indkøbsprocedurens forberedelses-, evaluerings-, tildelings-, og gennemførelsesfase (dvs. partiske udbudsbetingelser, skjulte interessekonflikter, urimelige vurderingsprocedurer, hemmelige aftaler mellem kontrahenter, hemmelige aftaler med en kontrahent og insiderhandel, opdigtede kontrahenter, plagiering og dobbeltfinansiering). Følgende områder, hvor den tilbageværende risiko anslås til at være lav-til-middelhøj, er blevet udpeget: a) hemmelige aftaler med en kontrahent om at acceptere ydelser, der ikke opfylder standarden, b) plagiering/ombytning af produkter, og med en anslået middelhøj tilbageværende risiko c) dobbeltfinansiering.

For at imødegå disse lav-til-middelhøj hhv. middelhøje tilbageværende risici for svig tilrettelægges regelmæssig brug af "rødt flag"-tjeklister (som udgør en del af den reviderede strategi for bekæmpelse af svig) og brug af eksterne databaser (f.eks. dem, der er angivet på OLAF's websted om bekæmpelse af svig), sammen med supplerende uddannelseskurser samordnet med OLAF.

2) Tilskud: Ud fra risikovurderingen kan det konkluderes, at den iværksatte kontrol effektivt mindsker de væsentligste risici for svig i forbindelse med tilskudsprocedurens evaluerings-, kontraktindgåelses- og ex-post-fase (dvs. hemmelige aftaler mellem kontrahenter, urimelige vurderingsprocedurer, foranstaltninger, som ikke er udført i henhold til den tekniske beskrivelse, for meget udbetalte beløb, dobbeltfinansiering og forsøg på svig). Følgende områder, hvor den tilbageværende risiko anslås til at være middelhøj, er blevet udpeget: 1) dobbeltfinansiering, og med lav-til-middelhøj anslået tilbageværende risiko 2) potentielle tilfælde af uopdaget svig.

Disse risici mindskes yderligere ved at tilrettelægge supplerende uddannelseskurser samordnet med OLAF og den regelmæssige brug af "rødt flag"-tjeklister (som udgør en del af den reviderede strategi for bekæmpelse af svig).

3) Administrationsudgifter: Ud fra risikovurderingen mindsker den iværksatte kontrol effektivt de væsentligste risici for svig på områderne uddannelse, publikationer, interne møder og de specifikke administrationsudgifter til reception/repræsentation (dvs. potentiel svigagtig betaling af ikke-støtteberettigede omkostninger).

3. FORSLAGETS/INITIATIVETS ANSLÅEDE FINANSIELLE VIRKNINGER

3.1. Udgiftsområde(r) i den flerårige finansielle ramme og foreslået(ed) ny(e) udgiftspost(er) på budgettet

Udgifts- område i den flerårige finansielle ramme	Budgetpost	Udgiftens art	Bidrag			
			fra EFTA- lande ⁴⁵	fra kandidat- lande	fra tredje- lande	iht. finans- forordningens artikel [21, stk. 2, litra b)]
	09 02 Programmet for miljø- og klimaindsatsen (LIFE)	OB/IOB ⁴⁴				
Udgifts- område 3 — Natur- ressourcer og miljø	09 02 XX Miljø	OB	JA	JA	JA	NEJ
	09 02 XX XX Natur og Biodiversitet	OB	JA	JA	JA	NEJ
	09 02 XX XX Cirkulær Økonomi og Livskvalitet	OB	JA	JA	JA	NEJ
	09 02 XX Modvirkning af og Tilpasning til Klimaforandringer	OB	JA	JA	JA	NEJ
	09 02 XX Omstilling til Ren Energi	OB	JA	JA	JA	NEJ
	09 01 XX XX Miljø - udgifter til administrativ forvaltning	IOB	JA	JA	JA	NEJ
	09 01 XX XX Modvirkning af og Tilpasning til Klimaforandringer - udgifter til administrativ forvaltning	IOB	JA	JA	JA	NEJ
	09 01 XX XX Omstilling til Ren Energi - udgifter til administrativ forvaltning	IOB	JA	JA	JA	NEJ

De foreslåede budgetposter afspejler de indsatsområder, der er anført i Kommissionens forslag til en ny flerårig finansiell ramme (FFR) for 2021-2027 (COM(2018) 321 final), der er vedtaget den 2. maj 2018 og svarer til programmets struktur som indeholdt i udkastet til forordning.

Den budgetkontoplan, som præsenteres i finansieringsoversigten, kan ændres og er fortsat genstand for yderligere afgørelser, der skal træffes.

⁴⁴ OB = opdelte bevillinger/IOB = ikke-opdelte bevillinger.

⁴⁵ EFTA: Den Europæiske Frihandelssammenslutning.

3.2. Anslåede virkninger for udgifterne

3.2.1. Sammenfatning af de anslåede virkninger for udgifterne⁴⁶

i mio. EUR (tre decimaler)

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme	3	Naturressourcer og miljø

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Efter 2027	I ALT
09 02 XX XX Natur og Biodiversitet	Forpligtelser	(1)	261,992	268,057	277,446	290,490	307,658	329,587	355,431	0,000	2 090,660
	Betalinger	(2)	9,268	102,459	127,137	156,468	191,813	228,469	258,373	1016,672	2 090,660
09 02 XX XX Cirkulær Økonomi og Livskvalitet	Forpligtelser	(1)	164,507	168,315	174,210	182,400	193,180	206,950	223,177	0,000	1 312,740
	Betalinger	(2)	5,820	64,335	79,831	98,248	120,440	143,458	162,234	638,376	1 312,740
09 02 XX Modvirkning af og Tilpasning til Klimaforandringer	Forpligtelser	(1)	122,203	124,671	127,128	129,937	132,564	135,333	137,190	0,000	909,027
	Betalinger	(2)	2,625	46,522	57,168	69,099	81,848	93,115	98,996	459,653	909,027
09 02 XX Omstilling til Ren Energi	Forpligtelser	(1)	132,117	134,810	137,556	140,357	143,214	146,129	148,317	0,000	982,500
	Betalinger	(2)	6,247	52,548	63,913	76,317	89,829	101,689	108,113	483,846	982,500
09 01 XX XX Miljø - udgifter til administrativ forvaltning ⁴⁷	Forpligtelser = betalinger	(3)	13,500	13,600	13,700	13,800	13,900	14,000	14,100	0,000	96,600

⁴⁶ Regnestykket går ikke op på grund af afrunding.

⁴⁷ Administrationsbevillinger finansieret over bevillingsrammen for programmet. Det omfatter de beløb, der er nødvendige for forvaltningen af de uindfriede forpligtelser ("nedarvede") i programmerne for perioden 2014-2020, der i øjeblikket forvaltes af et forvaltningsorgan.

09 01 XX XX Modvirkning af og Tilpasning til Klimaforandringer - udgifter til administrativ forvaltning	Forpligtelser = betalinger	(3)	5,684	5,773	5,925	5,777	5,864	5,864	6,086	0,000	40,973
09 01 XX XX Omstilling til ren energi - udgifter til administrativ forvaltning ⁴⁸	Forpligtelser = betalinger	(3)	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	0,000	17,500
Miljø	Forpligtelser		439,999	449,972	465,356	486,690	514,738	550,537	592,708	0,000	3 500,000
	Betalinger		28,588	180,394	220,668	268,516	326,153	385,927	434,707	1 655,048	3 500,000
Klimainsats	Forpligtelser		262,504	267,754	273,109	278,571	284,143	289,826	294,093	0,000	1 950,000
	Betalinger		17,056	107,343	129,506	153,693	180,041	203,168	215,695	943,499	1 950,000
Bevillinger finansieret over bevillingsrammen for programmet I ALT	Forpligtelser	=1+ 3	702,503	717,726	738,465	765,261	798,881	840,363	886,801		5 450,000
	Betalinger	=2+ 3	45,643	287,736	350,174	422,208	506,194	589,095	650,402	2 598,54 7	5 450,000

Udgiftsområde i den flerårige finansielle ramme	7	"Administration"

i mio. EUR (tre decimaler)

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Efter 2027	I ALT

⁴⁸ Administrationsbevillinger finansieret over bevillingsrammen for programmet. Det omfatter ikke det beløb, der er nødvendigt for forvaltningen af de uindfriede forpligtelser ("nedarvede") i programmerne for perioden 2014-2020, fordi disse blev finansieret inden for rammerne af Horisont 2020.

Menneskelige ressourcer ⁴⁹		17,017	21,879	28,314	30,602	35,464	38,038	40,755		212,069
Andre administrationsudgifter		1,061	1,312	1,920	1,620	1,646	1,746	2,396		11,702
Bevillinger I ALT under UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme	18,078	18,078	23,191	30,234	32,222	37,110	39,784	43,151		223,771

i mio. EUR (tre decimaler)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Efter 2027</i>	I ALT
Bevillinger I ALT under samtlige UDGIFTSOMRÅDER i den flerårige finansielle ramme	Forpligtelser	720,580	740,917	768,699	797,483	835,991	880,148	929,952	0	5 673,771
	Betalinger	63,721	310,927	380,408	454,431	543,304	628,879	693,553	2598,547	5 673,771

⁴⁹

Det forventes, at programmet til dels vil blive uddelegeret til et forvaltningsorgan under hensyntagen til resultatet af cost-benefit-analysen og dertil knyttede beslutninger, der skal træffes. De tilknyttede administrative bevillinger til gennemførelse af programmet i Kommissionen og forvaltningsorganet vil blive tilpasset i overensstemmelse hermed.

3.2.2. Sammenfatning af de anslåede virkninger for administrationsbevillingerne

- ☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af administrationsbevillinger
- ☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af administrationsbevillinger som anført herunder:

i mio. EUR (tre decimaler)

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	I ALT

UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme								
Menneskelige ressourcer ⁵⁰	17,017	21,879	28,314	30,602	35,464	38,038	40,755	212,069
Andre administrationsudgifter	1,061	1,312	1,920	1,620	1,646	1,746	2,396	11,702
Subtotal UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme	18,078	23,191	30,234	32,222	37,110	39,784	43,151	223,771

Uden for UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme								
Menneskelige ressourcer	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Andre udgifter af administrativ art	21,684	21,873	22,125	22,077	22,264	22,364	22,686	155,073
Subtotal uden for UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme	21,684	21,873	22,125	22,077	22,264	22,364	22,686	155,073

I ALT	39,761856	45,064144	52,358484	54,298484	59,374624	62,148624	65,837624	378,84384

Bevillingerne til menneskelige ressourcer og andre administrationsudgifter vil blive dækket ved hjælp af de bevillinger, der i forvejen er afsat til generaldirektoratets forvaltning af aktionen, og/eller ved intern omfordeling i generaldirektoratet,

⁵⁰ De tre generaldirektorater råder ikke over disponibel kapacitet med hensyn til personaleressourcer, hvormed den påtænkte foranstaltning kan forvaltes, fordi ingen af dem forvalter størstedelen af foranstaltningerne inden for rammerne af programmet for 2014-2020, som er overdraget til et forvaltningsorgan. En tilsvarende forhøjelse er planlagt inden for rammerne af de delprogrammer, som forvaltes af GD for Miljø (Natur og Biodiversitet samt Cirkulær Økonomi og Livskvalitet).

⁵¹ Teknisk og/eller administrativ bistand og udgifter til støtte for gennemførelsen af EU's programmer og/eller aktioner (tidligere BA-poster), indirekte forskning, direkte forskning.

eventuelt suppleret med yderligere bevillinger, som tildeles det ansvarlige generaldirektorat i forbindelse med den årlige tildelingsprocedure under hensyntagen til de budgetmæssige begrænsninger.

3.2.2.1. Anslået behov for menneskelige ressourcer

- ☐ Forslaget/initiativet medfører ikke anvendelse af menneskelige ressourcer
- ☒ Forslaget/initiativet medfører anvendelse af menneskelige ressourcer som anført herunder:
-

Overslag angives i årsværk

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Stillinger i stillingsfortegnelsen (tjenestemænd og midlertidigt ansatte)							
I hovedsædet og i Kommissionens repræsentationskontorer ⁵²	119	153	198	214	248	266	285
I delegationer							
Forskning							
• Eksternt personale (i årsværk: FTE) - KA, LA, UNE, V og JMD⁵³							
Udgiftsområde 7							
Finansieret over UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme	- i hovedsædet						
	- i delegationer						
Finansieret over UDGIFTSOMRÅDE 7 i den flerårige finansielle ramme	- i hovedsædet						
	- i delegationer						
Forskning							
Andet (skal angives)							
I ALT	119	153	198	214	248	266	285

Personalebehovet vil blive dækket ved hjælp af det personale, som generaldirektoratet allerede har afsat til aktionen, og/eller interne rokader i generaldirektoratet, eventuelt suppleret med yderligere bevillinger, som tildeles det ansvarlige generaldirektorat i forbindelse med den årlige tildelingsprocedure under hensyntagen til de budgetmæssige begrænsninger.

Opgavebeskrivelse:

Tjenestemænd og midlertidigt ansatte	Operationel og finansiell forvaltning af alle programmets aktiviteter (tilskud, indkøb, priser m.v.) Udvikling af synergier og koordinering med andre programmer Tilsyn og evaluering

⁵² Det omfatter de personaleressourcer, der er nødvendige for at forvalte det nye program, samt de personaleressourcer i GD ENV, der er nødvendige for at forvalte den resterende nedarvede del af LIFE+-programmet, hvilket anslås til 5 årsværk i 2021, 4 årsværk i 2022 og endelig 2 årsværk i 2023.

⁵³ KA: kontraktansatte, LA: lokalt ansatte, UNE: udstationerede nationale eksperter, V: vikarer, JED: junioreksperter ved delegationerne.

3.2.3. Tredjemands bidrag til finansieringen

Forslaget/initiativet:

- ☒ indeholder ikke bestemmelser om samfinansiering med tredjemand
- ☐ indeholder bestemmelser om samfinansiering med tredjemand, jf. følgende overslag:

Bevillinger i mio. EUR (tre decimaler)

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	I ALT
Angiv organ, som deltager i samfinansieringen								
Samfinansierede bevillinger I ALT								

3.3. Anslåede virkninger for indtægterne

- ☒ Forslaget/initiativet har ingen finansielle virkninger for indtægterne
- ☐ Forslaget/initiativet har følgende finansielle virkninger:
  - ☐ for egne indtægter
  - ☐ for andre indtægter

Angiv, om indtægterne er formålsbestemte ☐

i mio. EUR (tre decimaler)

Indtægtspost på budgettet	Forslagets/initiativets virkninger ⁵⁴						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artikel							

For indtægter, der er formålsbestemte, angives det, hvilke af budgettets udgiftsposter der påvirkes.

Andre bemærkninger (f.eks. om hvilken metode der er benyttet til at beregne virkningerne for indtægterne).

⁵⁴

Med hensyn til EU's traditionelle egne indtægter (told og sukkerafgifter) opgives beløbene netto, dvs. bruttobeløb, hvorfra der er trukket opkrævningsomkostninger på 20 %.